

aluminij

Glasilo delovne organizacije Tovarna glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo

Resnost sedanjega gospodarskega trenutka

Splošna gospodarska recesija v svetu je v temeljih zamajala tudi mnoge doslej ekonomsko čvrste panoge gospodarstva, organizirane v velikih gospodarskih sistemih.

Na področju proizvodnje aluminija so za leto 1981 izkazale izgubo nekatere velike firme — vodeči proizvajalec aluminija v svetu, tisti, ki so neprekinjeno razvijali in izpopolnjevali lastno tehnologijo in jo tudi uspevali, kot najsodobnejše dosežke na tem področju, drago prodajati tržišču.

Padec cen aluminija v svetu, ki je v letu dni dobesedno razpolovil že dosežen nivo cen, pomeni polno nepriznavanje realne vrednosti proizvoda z vidika stroškov vhodnih materialov, dela in vlaganj v proizvodne naprave.

Pri takih razmerah na svetovnem tržišču je v sedanjih zaostrenih pogojih gospodarjenja pri nas, zlasti še z vidika zagotavljanja deviz, potrebnih za uvoz, na osnovi lastnega izvršenega izvoza (razpolagamo s slabo tretjino deviz, ki jih z lastnim izvozom ustvarimo — pri čemer je lasten izvoz razumeti skupen izvoz SOZD) nujno sprejeti tudi določene žrtve na izgubi dohodka, sledeč osnovnemu cilju — zagotoviti proizvodnjo. Vsaka zožitve proizvodnje izpod zmogljivosti proizvodnih naprav, zlasti na liniji proizvodnje aluminija, se bi še bolj negativno odrazila na dosežane rezultate poslovanja.

Da bomo ublažili negativne posledice sedanjih zaostrenih pogojev gospodarjenja, ki jih ne smemo razumeti le kot kratkoročne, je nujno izvajati stabilizacijske ukrepe znotraj nas samih dosledno, kritično in odgovorno, vključno tudi ukrepe za osebno porabo.

Praznovanje naj bo delovno

Vsako leto se vrstijo razni pomembni prazniki, ki nas vse še vedno spominjajo na tiste težke dneve našega boja za dragoceno svobodo ter neodvisnost. Prav zato tudi letos ne moremo in ne smemo mimo praznovanja praznika občine Ptuj, ki ga občani te občine praznujejo vsako leto 8. avgusta, kot spomin na težke dneve, ki so jih preživelj v težkih dneh terorja nad slovenskim prebivalstvom. Ko bomo letos že štirindvajsetič praznovali svoj občinski praznik, se bomo spet spominjali na dneve našega boja v ptujski občini in še predvsem na heroja JOŽETA LACKA, ki je bil pozneje po svoji mučeniški smrti od tovariša TITA imenovan za narodnega heroja ter na vse tiste njegove soborce, ki so v neenakem boju v gozdičku ob Pesnici v Mostju padli za dragoceno svobodo, ki jo danes vsi skupaj uživamo.

Ponosni smo na vse tisto, kar smo dosegli po povojni graditvi, saj so naši rezultati vidni na slehernem koraku in v vseh smereh našega družbenega in političnega življenja. Ponosni smo tudi na to, da smo tudi mi gradili temelje naše današnje socialistične Jugoslavije. Ni potrebno omenjati, da bo ime narodnega heroja JOŽETA LACKA ostalo za večno zapisano z zlatimi in krvavimi črkami v knjigi naše zgodovine, našega boja za svobodo in naše pravice. Življenjska pot revolucionarja — kmeta in borca za svobodo, Jožeta Lacka, nas vse skupaj občane naše občine obvezuje, da nikoli ne

smemo in tudi ne bomo skrenili s Titove poti. Spomin na tiste krvave dni in dogodke pred 40. leti nam bodo in morajo za vedno ostati, kot živ opomin, da se kaj takega nikoli več ne sme dogoditi oz. ponoviti. Strahotna mučenja, ki jih je moral v ptujskih zaporih pod krvavimi gestapovskimi rokami doživljati — še predvsem po zaslugi domačega izdajalca, ki je seveda pozneje zadela roka pravice, nam samo še toliko bolj dokazuje, kakšen človek je bil narodni heroj Jože Lacko, kmet iz Nove vasi pri Ptuj in več kot zaveden komunist, ki je vedel, kaj pomeni prihod okupatorja v našo deželo in tudi ptujsko občino. Glede na mnoge krivice, ki so jih doživljali občani ptujске občine se je za trdno odločil, da se pod vodstvom komunistične partije Jugoslavije pod vodstvom tovariša TITA odločno upre taki okupaciji, zavedajoč se, da sel ahko samo z oboroženim odporom pride do dragocene, vendar žal za veliko ceno dragocenih življenj do svobode, katere pa sam žal nikoli ni dočkal. Zato pa nam je prav vsem zapustil bogato dediščino, katero smo dolžni čuvati in jo varovati za vsako ceno, kot se je on in njegova slovenjgoriška četa borila tistega krvavega dne leta 1942 v majhnem gozdičku ob Pesnici v Mostju, kjer danes stoji spomenik oziroma je urejen spominski park.

V tej zgodovini naše občine je vreden pozornosti tudi 10. junij 1959, ko je takratni občinski ljudski odbor Ptuj na svoji seji skle-

nil oziroma sprejel odlok o proglasitvi osmega avgusta za svoj občinski praznik, katerega od takrat tudi vsako leto s ponosom in mnogimi delovnimi zmagami praznujemo. Mimogrede le to, da bo letošnje praznovanje občinskega praznika občine Ptuj v Juršincih, kjer bodo z mnogimi delovnimi zmagami svečano proslavili 40. občinski praznik občine Ptuj. Čeprav nas danes v naših stabilizacijskih prizadevanjih pestijo mnogi problemi, ki so še kako boleči in težki za naše gospodarstvo, pa bomo povsem enako kot prejšnja leta s ponosom praznovali ta občinski praznik in se s tem tudi najbolj dostojno oddolžili narodnemu heroju Jožetu Lacku in slovenjgoriški četi za njihov doprinos, ki je bil za njih krvavo in tragično končan tistega mučnega leta 1942, ko je okupator na čelu z domačimi izdajalci izvajal krvavi teror nad vsemi tistimi, ki jim je bila volja do svobode mnogo dragocenejša in ponosnejša, kot pa kakršnokoli vdinjanje okupatorju in njihovim hlapcem in domačim izdajalcem.

Kot sem že omenil, so pred nami težki trenutki v našem gospodarstvu, ki pestijo delovne organizacije pri katerih pa nisimo izvzeti niti mi, katerim pa se bomo morali odločno zoperstaviti in to le z večjim prizadeva-

njem v našem izvozu oziroma v naših vsakdanjih prizadevanjih v povečanju proizvodnje, čeprav se še kako zavedamo, da bodo taka prizadevanja še kako težka in za nas tudi zelo boleča. Vendar nam kljub vsem problemom, ki so pred nami v naši delovni organizaciji le-ti ne smejo vzeti poguma za nadaljnje uspešno delo, ampak nas morajo nasprotno še bolj spodbuditi k naši skupni večji aktivnosti v vseh smereh našega gospodarstva. Predvsem v sedanem času in trenutki, ki so pred nami, moramo imeti pred očmi dejstvo, da o svoji usodi največ odločamo sedaj sami in se v teh trenutkih ne moramo zanašati na kakršnokoli pomoč od katerekoli strani. Prepričan sem, da bomo prebrodili tudi sedanje težke čase in probleme ter težave, v katerih se nahajamo, in da bomo le nekako izkopal naše gospodarstvo iz sedanjih kritičnih in težkih problemov. To sicer ne bo niti najmanj lahko, ni pa tudi zadeva taka, da je nebi prej ali slej prebrodili, enako kot so jo takrat prebrodili tisti, ki so se borili z velikomočnejšim sovražnikom, ki pa je ob trdni volji in odločnosti prebredel tudi tiste težke s terorjem prežete dni. Naj bo večna slava narodnemu heroju in odločnemu borcu za svobodo Jožetu LACKU in vsem tistim iz naše občine, ki so za svobodo žrtvovali tisto najdragocenejše — to je svojo življenje. VEČNA JIM SLAVA!

France MEŠKO

Stabilizacija - kaj je to?

Zaostriamo odgovornost do dela

Čeprav sleherni izmed nas že dobro ve, kaj je stabilizacija, pa vendar zadnje čase vse več slišimo med našimi občani ter delovnimi ljudmi vprašanja »Stabilizacija — kaj je to?« Zares zelo zanimivo vprašanje na katero pa seveda ne morem in niti ne mislim odgovoriti jaz v svojem sestavku, ker mi po eni strani odkrito povedano večkrat samemu ni jasno, kaj je to, kar velja za ene mnogo, za nekatere pa je ta beseda nepomembna, kajti o naši stabilizaciji govori mo že leta, pa smo kljub vsemu v vse težjem položaju ne le pri nas v DO, ampak tudi drugod na vseh nivojih našega gospodarskega in političnega življenja. Seveda sem tako sam kot tudi ostali prepričan, da se izvlčemo čimprej iz vseh težav v katere smo zabredli, vendar pa bi kljub vsemu le želel kar uvodoma poudariti nekaj, kar me je zelo podbudilo k pisanju tega sestavka. To

je minuli 12. kongres jugoslovenskih komunistov, ki je bil v prvi polovici meseca junija letos in na katerem je bilo izrečeno zares mnogo kritičnih in tudi spodbujajočih besed. Ne vem sicer, koliko je kdo sledil temu kongresu oz. razpravam, prepričan pa sem, da veliko, kar dokazuje, da mnogi, ki niso člani ZK dobro vedo za nekatere kritične referate, ki so bili na tem kongresu povedani z željo, da končno le enkrat preidemo od besed do dejanj. Toda, čeprav to govorimo leta in leta in na vseh kongresih pa je vsa zadeva še vedno na bolj negotovi poti.

In še nekaj je pritegnilo mojo pozornost in to menda še mnogim drugim, ko je eden izmed delegatov na 12. kongresu ZK zelo kritično med drugim poudaril in rekel takole: SMO ZA ZATEGOVANJE PASU, TODA PRIČAKUJEMO, DA SI BODO PASTATEGOVALI TUDI TISTI, KI

DRUGAČE NOSIJO NARAMNICE!

Mislil, da je ta delgat dovolj zgovorno in kritično povedal, da je v teh trenutkih tudi najbolj pomembno, ne le za komuniste, ampak prav vse državljanе ne glede na to, kaj je kdo in kje je ter kakšno dolžnost opravlja od KS pa vse do federacije. Le edino tako bo potem resnično dokončno odpadla vprašujoča beseda »Stabilizacija — kaj je to«.

Toda pustimo sedaj za trenutek ob strani minuli 12. kongres ZKJ, saj smo o tem mnogo razpravljali, pa tudi sproti smo se lahko seznanjali z delom kongresa ter se raje za trenutek ustavimo ob tem, kako izvajamo stabilizacijske ukrepe v naši DO, kako smo si jih zastavili in kaj sploh od njih tudi pričakujemo. Kar takoj naj omenim, da je glavni direktor naše DO 30. junija 1982 naslovil na DS TGA 5 strani obsegajoč dopis v katerem seznanja tako člane DS TGA,

kot vse ostale DS TOZD in seveda vse zaposlene delavce v TGA o nastali situaciji in o ukrepih, ki jih je potrebno upoštevati pri delu in tako čimbolj ublažiti težko stanje v katerem smo se znašli. Takoj v začetku tega dopisa je poudaril, da zaostreni pogoji gospodarjenja narekujejo, da podvzamemo znotraj DO potrebne ukrepe za čimbolj nemoten potek proizvodnje in da v največji meri ublažimo posledice zoženih pogojev poslovanja. Že iz samega uvoda je dovolj jasno, kaj sledi v nadaljevanju dopisa naslovljenega na delegate DS TGA ter vse ostale strukture. DS TGA je na svoji tretji redni seji dne 30. junija 1982 med ostalimi točkami dnevnega reda razpravljal tudi o tem dopisu ter na predlog imenoval štab za pripravo, nadzor in spremljanje izvajanja ukrepov v zoženih pogojih gospodarjenja, prav tako pa je v celoti sprejel predlog ukrepov in nalog, ki so raz-

vidni iz omenjenega dopisa glavnega direktorja ter predlagal vsem delavskim svetom TOZD in DS SS, da o njih razpravljajo ter z njimi seznanijo vse delavce v svojih TOZD in DS SS. To je je med drugim tudi poudarjeno, da so vse TOZD dolžne pripraviti analizo za katere delokroge nalog so nadomeščanja neobhodno nujna in da je potrebno v samoupravne akte o sistemizaciji vnesti določilo, da je delavec dolžan nadomeščati delavca na določenem delokrogu nalog in opravil. Pomemben je tudi predlog, da je potrebno vse sestanke sklicevati zunaj delovnega časa — to je po 14.00 uri in da je v sedanjih zaostrenih pogojih gospodarjenja potrebno ukiniti organiziranje izletov.

Popolnoma se strinjam s predlaganimi ukrepi, saj so nujni, vendar pa menim, da bi se vse to moralo odvijati enotno v vseh TOZD, predvsem pa še kar se tiče vprašanja nadomeščanja, takozvanih zamenjav v času dopusta, bolniškega staleža ali podobno. Pri tem, (vsaj do sedaj) prihaja do določenih razkorakov pri takih nadomeščanjih, kar predvsem prizadene vodje iz-

men, ko mora zamenjati vodjo izmene drugega dela — pa še predelavca povrh. To je na primer v TOZD glinica, ko mora izmenski zamenjati vodjo izmene drugega dela (na glinica sta — vedo prav vsi — dva dela in to rdeči — in beli). Oba obrata na obeh straneh ceste sta po svoji dolžini in širini precej obsežna in ima izmenski kar precejšnje naloge, da opravi vse tako kot je potrebno. Rekli smo nekoč tako: »Če je vse v redu, ni potrebno niti enega izmenskega« (to mislijo nekateri), ki se prav sedaj v situaciji v kateri se nahajamo, hočejo izkazati medtem pa jim predtem ni bilo kaj preveč mar za notranje organizacijske ureditve in spremembe. Če nekdo smatra, da je stabilizacija že to, če te nek organ na to pripravi in od tebe zahteva, potem je to zmotno in ni niti malo čudno, če je vsepremalno samoiniciativnosti in podobno. Gotovo se zavedamo, da je potrebno čimbolje gospodariti in, da se moramo zares obnašati stabilizacijsko, toda kot sem že omenil in poudarjam še enkrat, da smo za take ukrepe, ki pa morajo biti popolnoma ena-

ki za vse, ne pa le za delavce v proizvodnji, med tem, ko si v nekaterih vodstvenih strukturah ne ženejo kaj preveč k srcu dejanskega stanja, kar pomeni, da je naša zavest še mnogo preda- leč za nami.

Stabilizacijskih ukrepov si zares ne moremo zamišljati tako, da bi veljali samo za tiste v neposredni proizvodnji, drugi pa bi še naprej skušali tako ali drugače vedriti, kot so dosedaj bili že navajeni. Ne mislim tukaj posploševati, ker to ni tako obširen pojav, prav gotovo pa tisti za sebe prav dobro vedo in se bo morda kdo tudi kdaj tu ali tam pojavil ali oglašil.

Morda velja poudariti ob vseh naših podzetih ukrepih še to, da vse, kar danes pretresa svet, udarja tudi našo delovno organizacijo in da je torej naša edina možna rešitev, da se naslonimo na lastne sile, kar bi naj z drugimi besedami pomenilo, da je naša edina rešitev v nadaljnjem razvoju socialističnega samoupravljanja in takšni gospodarski politiki, ki se vključuje v mednarodno delitev dela ter pospešeno usmerja naše izdelke na svetovni trg. Vsi se

moramo resno in zelo odgovorno vključiti v to odgovornost do dela v tako zaostrenih pogojih gospodarjenja, vsekakor pa so ključne naloge vodstvenih in vodilnih delavcev pa le predvsem: proizvodnja, izvoz ter novi posli, investicijska dejavnost, varčevanje, dvig kvalitete, dobavni roki, organizacija dela, zaposlovanje, disciplina, red in čistoča, večja obveščenost delavcev, izboljšanje delavnih odnosov, boljše delo strokovnih služb, ukrepi v morebitnem primeručasne ukinitve proizvodnje ter morda še kaj. Seveda pa to niso naloge le njih samih, ampak morajo v te akcije biti vključeni tudi ostali kot so samoupravni organi ter družbenopolitične organizacije, da sem nanizal nekatere zadeve okrog vprašanja, kaj je to stabilizacija in da bodo kaj več o tem še spregovorili tisti, ki so za to tudi najbolj poklicani in odgovorni.

Ob koncu le še to! Glede prej omenjenih omejitev izletov niso mišljeni izleti, ki jih organizirajo sindikalne organizacije v TOZD iz sindikalne članarine in so vsi ti izleti izključno v prostem času!
France MESKO

RAČUNALNIK NAŠ HLAPEC

Osnove elektronskega računalnika

Osnovna enota informacije se imenuje BIT. Ko so bile spominske enote računalnika še iz feritnih jederc, je BIT predstavljal prstan iz trajnega magneta, skozi katerega so tekle žičke za magnetenje (pisanje) in čitanje, danes pa predstavlja BIT tranzistor, ki je lahko »zaprt ali »odprt«.

Za lažje razumevanje bi lahko BIT predstavil kot stikalo, ki je vklopljeno ali izklopljeno, torej ima stanje »1« (vklopljeno) ali »0« (izklopljeno). Ti dve stanji pa nam omogočata računati v dvojiškem sistemu s pomočjo Booleve algebre.

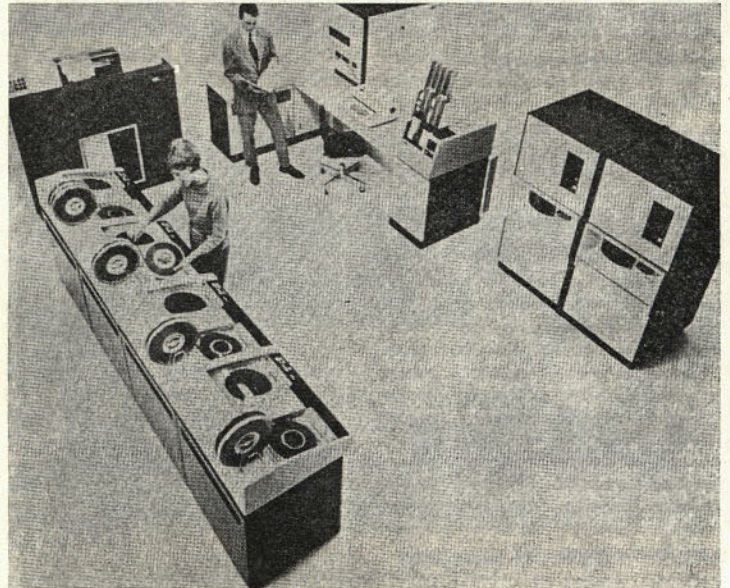
Da bi v tem sistemu lahko napisali kateri koli znak, to je črko, številko ali posebni znak, potrebujemo za zapis v spominu računalnika osem BITOV, kajti $2^8 = 256$, to število pa zadošča za kombinacije prej naštetih zna-

kov. Kombinacijo teh osmih BITOV pa imenujemo BYT. Torej je BYT nosilec katerega koli znaka latinske abecede, številke ali posebnega znaka.

Za izražanje velikosti računalnika pa uporabljamo kilo BYT ali $1 \text{ KB} = 2^{10} = 1024$ bytov.

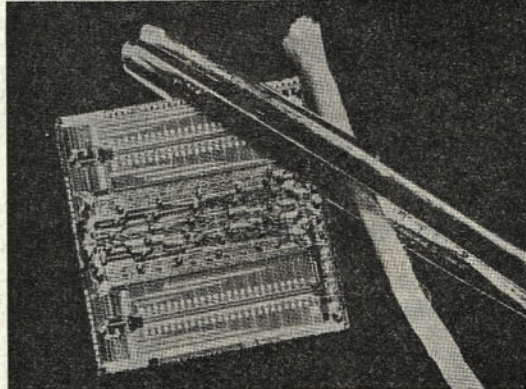
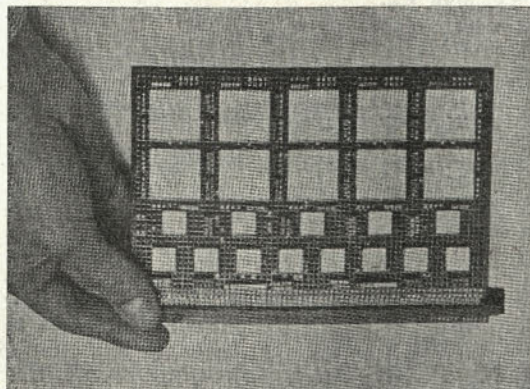
Računalnike po velikosti delimo neke v štiri razrede. Mali računalniki velikosti do 500 KB, srednji imajo spomina do 1,5 MB, velikost spomina do 4 MB uvršča računalnik v skupino velikih računalnikov, kar pa je nad to mejo pravimo, da so zelo veliki računalniki. Te skupine pa se z razvojem tehnologije v izdelavi spomina (mikroelektronika) pomikajo precej navzgor po velikosti spomina in navzdol v smislu cene ter dimenzij. To pa je omogočila izdelava ČIPOV.

Čip je sklop vezij in tranzistorjev, naperjenih na silicijevo plo-

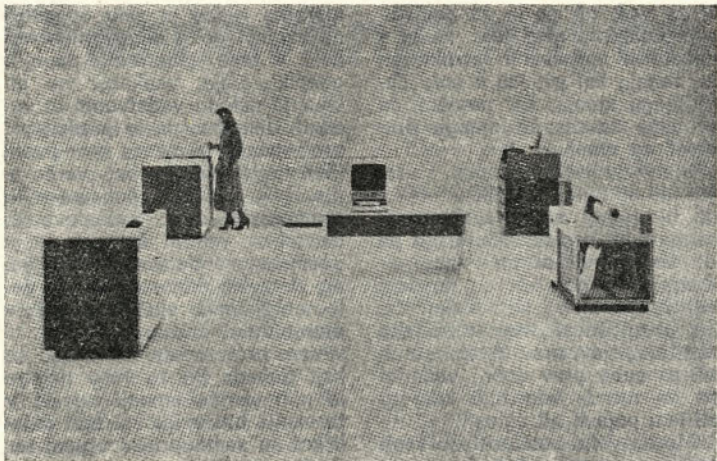
IBM Sistem 3/10, mali računalnik

Chip dimenzije $6,35 \times 6,35$ mm v primerjavi s šivankinim ušesom

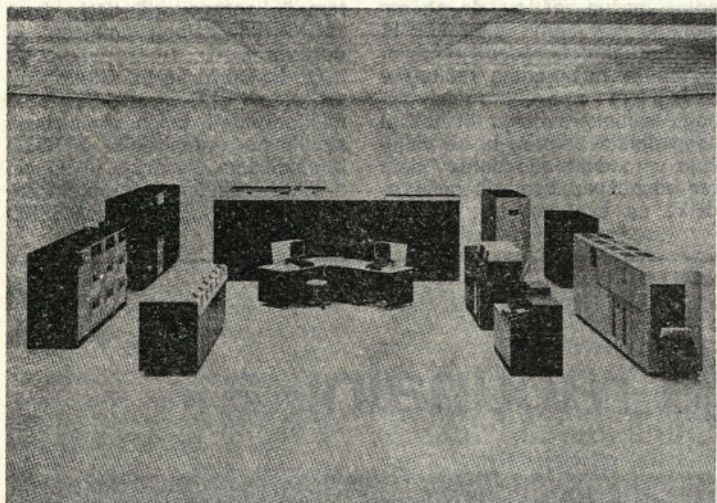

ščico. Kako je takšen ČIP majhen, se lepo vidi v primerjavi s šivankinim ušesom, čeprav ima zmogljivost 64 KB. Znižanjem teh ČIPOV in medsebojnimi povezavami dobimo željene veličine spomina in zmogljivosti računalnika.

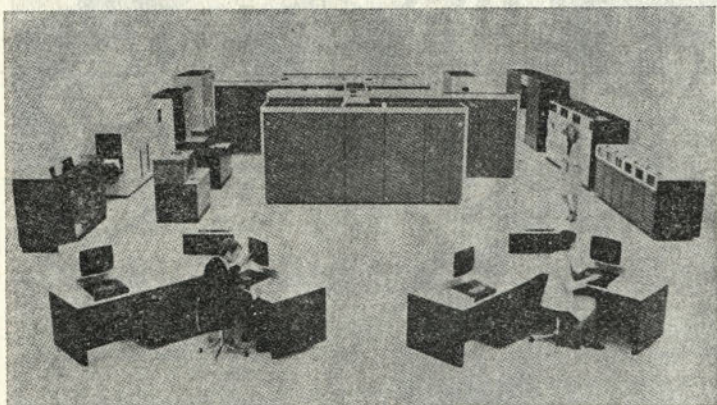
Glavni deli računalnika so centralni proces, kjer se izvršujejo ukazi (prenosne in računске operacije), ki jih vodi pomnilnik, interne in eksterne spominske enote, ki služijo za hranjenje in arhiviranje informacij, vhodne enote za vnos podatkov in programov, izhodne enote za prikaz

IBM 4331 srednje velik računalnik

IBM 3033 velik računalnik

3033 MP večprocesni računalnik

rezultatov oz. informacije ter nezadnje programi, ki dirigirajo delo (kako in kaj) računalnika.

Večino podatkov dobi računalnik preko vhodnih enot. Po obdelavi se prenesejo na izhodne enote ter so izpisani v človeku

razumljivi obliki, lahko pa so tudi arhivirani na eksternih spominskih enotah. Vhodne ali izhodne pa lahko opravljajo tudi obdajno funkcijo hkrati (tako imenovane vhodno-izhodne enote).

Albin KOPŠE

Vabimo vas, da vaše dopustniške vtise zapišete in pošljete v uredništvo Aluminija.

Članke pričakujemo do 15. avgusta.

Za krepitev vseljudske obrambe in civilne zaščite

Kmalu lahko pričakujemo nekatere spremembe v okviru zakona o vseljudski obrambi in družbeni samozaščiti, zato je dobro, da se še pred dokončnim sprejetjem tega zakona le nekoliko bolj seznanimo z vlogo in pomembnostjo vseljudske obrambe in družbene samozaščite kot tudi civilne zaščite pri nas.

O vseljudski obrambi in družbeni samozaščiti je bilo v minulemu obdobju povedano veliko, vendar pa še vedno ne toliko, da o tem za nas vse pomembnem vprašanju ne bi bilo potrebno še spregovoriti, saj mora prav to biti vsakdanji sestav našega dela in opravil tako v delovni organizaciji — kot v krajevni skupnosti. Za nas bo brez dvoma najzanimivejši tisti del, ki govori o vlogi in pomenu enot civilne zaščite v delovni organizaciji pa tudi krajevni skupnosti, saj je prav civilna zaščita pri nas vsepomembnejša. Vsi namreč moramo vedeti, da ima civilna zaščita dve delovni področji, od katerih obsega prvo izvajanje priprav in ukrepov za zaščito ljudi in imetja (premoženja) v vojni, pred zračnimi in drugimi oblikami napadov, bodisi s klasičnim orožjem ali pa z orožjem za množično uničevanje ter reševanje po napadih. Drugo področje dela civilne zaščite pa obsega vprašanje reševanja pri naravnih elementarnih in drugih hudih nesrečah, pri kateri so ogrožena življenja velikega števila ljudi in bodisi njihovega zasebnega ali družbenega premoženja v večjem obsegu. Če bi to še podrobneje analizirali bi lahko dejali, da je po svojem namenu civilna zaščita med drugim tudi izrazito humanitarna organizacija, saj je njena največja in najpomembnejša naloga pomagati ljudem, ki so se znašli v kakršnihkoli težavah, bodisi zaradi vojne ali elementarnih in ostalih nesreč.

Tudi v naši delovni organizaciji se naši pripadniki civilne zaščite temeljito in dobro vadijo ter dosegajo pri svojem urejstvu tudi dobre in lepe uspehe, kar dokazuje tudi drugo mesto naše ekipe prve pomoči, ki je častno zastopala TGA na sedmem tekmovanju v občinskem merilu letos maja meseca in dosegla izredno drugo mesto, kar je še dokaz več, kako vneto se urijo pripadniki civilne zaščite v naši delovni organizaciji. Če pri tem omenimo še to, da je na tem občinskem tekmovanju PMP v Ptuj sodelovalo kar 31 ekip PMP, potem je vsak naš komentar zares odveč. V prejšnji številki našega glasila sem prav tako poročal o ogledu razstave civilne zaščite v Kranju, katere se je udeležilo tudi osem članov oz. pripadnikov civilne zaščite iz naše DO in na kateri smo

imeli resnično kaj videti in vsaj delno tudi pridobili nekatera nova spoznanja za delovanje enot civilne zaščite v TGA. To pa je še en dokaz več, kako v naši DO skrbimo za izobraževanje pripadnikov civilne zaščite. Tako je že iz teh nekaj vrstic kar dobro razvidno, da je v organizacijskem pogledu civilna zaščita zasnovana tako, da v omenjenih primerih lahko zagotovimo hitro, osnovno in uspešno pomoč prizadetim, prav tako pa tudi izvrševanje oz. izvajanje zahtevnejših reševalnih akcij — kar je že bilo dokazano tudi na vajah NNNP v lanskem letu. Tako ima torej številne enote za pomoč in reševanje, ki se glede na osnovni namen in delovno območje delijo na dve kategoriji in sicer na enote samozaščite ter teritorialne enote civilne zaščite. Čeprav se tudi v sistemu nalog in obvez na področju civilne zaščite vedno kaj spreminja in izboljšuje ter prilagaja dejanskim potrebam in nastali situaciji, pa vseeno le še vedno naj bi veljalo pravilo, da se enote samozaščite osnujejo tako v mestih, krajevnih skupnostih ter celo po velikih hišah oz. stanovanjskih blokih in podobno. Seveda pri vsem tem nastajajo tudi določeni problemi s katerimi se pač take formacije tudi ukvarjajo, zato so danes take enote formirane predvsem v okviru delovnih organizacij ter krajevnih skupnosti. Razumljivo so take enote z določenimi nalogami vključene predvsem v svojega delovanja v delovni organizaciji in krajevni skupnosti, vsekakor pa se take enote vključujejo v reševalne ali ostale akcije tudi izven območja svojega kraja in delovanja, ki ga imajo. Zavedati se moramo, da je sodelovanje v enotah civilne zaščite predvsem dolžnost slehernega pripadnika, pri čemer pa se je treba tudi zavedati (poudarjam še enkrat), da je to obnem humanitarna organizacija in da je sodelovanje v enotah civilne zaščite tudi patriotična dolžnost slehernega občana in ne le pripadnika civilne zaščite, če to narekujejo take potrebe, saj smo končno prav vsi (in ne le pripadniki civilne zaščite) dolžni braniti tisto, kar že imamo in pomagati tistim, ki so v težkih — bodisi vojnih ali ostalih elementarnih nesrečah — naše pomoči najbolj potrebni.

Tudi razna predavanja iz obrambne vzgoje prebivalstva, ki jih organizirajo po krajevnih skupnostih za vse občane, so namenjena temu, da se občani podrobneje seznanjajo z različnimi akcijami v primeru nesreč v vojni ali elementarnih nesreč in tako tudi nekako nehote postajajo pripadniki civilne zaščite v takem smislu.

Nezgode v mesecu maju in juniju

Maj

	Na delu	Na poti	Skupaj
TOZD GLINICA	1	0	1
TOZD PROIZVODNJA AL.	2	1	3
TOZD PREDELAVA AL.	4	0	4
TOZD VZDRŽEVANJE	3	1	4
DSSS	0	1	1
SKUPAJ:	10	3	13

VZROKI:

Ventil, el. celica, ročno orodje, avtomobil, livni stroj, tekoči aluminij, prah, oder, cestišče, kolo.

TOZD GLINICA

1. Satler Danilo, mat. št. 5358, roj. 19. 10. 1959, stanujoč Jablovec 5, zaposlen v TOZD GLINICA — rdeči del, se je poškodoval 20. maja. Pri vstavljanju Kelly filtra št. 3 v pogon je iznenada počil napajalni ventil, pri čemer je lužina brizgnila ponesrečenca po obrazu in vratu. Utrpel je poškodbe obraza in vratu.

TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA

1. Leban Anton, mat. št. 4190, roj. 6. 1. 1951, stanujoč Kidričevo 29, zaposlen v TOZD Proizvodnja Al — HA, se je poškodoval 31. maja. Ponesrečenec je s pnevmatskim prebijalnikom prebijal skorjo na 125 el. celici, pri tem pa mu je tekoči kriolit brizgnil za čevelj desne noge in utrpel je lažjo opekline.

2. Ivančič Ivan, mat. št. 4387, roj. 4. 2. 1948, stanujoč Petrijanec ul. Nazora, zaposlen v TOZD Proizvodnja Al — HA, se je poškodoval 2. maja. Ponesrečenec

je odstranjeval pene na 420 celici. Pri odlaganju grebljice mu je padla po prstih desne noge, pri tem je utrpel lažjo poškodbo prstov.

3. Iskra Jože, mat. št. 5231, roj. 17. 3. 1948, stanujoč Slovenja vas n. h., zaposlen v TOZD Proizvodnja Al — HA, se je poškodoval 17. maja. Ponesrečenca je na poti na delo v križišču mariborske ceste v Gerečji vasi povozil voznik osebnega avtomobila, ki je pripeljal s stranske ceste. Pri nezgodi je utrpel poškodbe nosu in zgornje čeljusti.

TOZD PREDELAVA ALUMINIJA

1. Bezjak Ignac, mat. št. 4753, roj. 20. 3. 1951, stanujoč Nova vas 51, zaposlen v TOZD Predelava Al — livarna, se je poškodoval 26. maja. Ponesrečenec je odstranjeval brame med livnim strojem in valjarno, pri tem pa z levo roko zadel ob bramo in utrpel opekline podlahti nad zaščitno rokavico.

2. Sagadin Leopold, mat. št. 3865, roj. 11. 6. 1943, stanujoč Medvedce 16, zaposlen v TOZD Predelava Al — livarna, se je poškodoval 5. maja. Pri vlivanju žice je ob ustavitvi hotel izprazniti bizoto. Ko je z zajemalko zajel tekoči aluminij, je prišlo do eksplozije, pri čemer je ponesrečenec utrpel opekline po trebuhu in glavi.

3. Martinčin Ciril, mat. št. 750, roj. 12. 9. 1930, stanujoč Podvinci 125, zaposlen v TOZD Predelava Al — livarna, se je poškodoval 9. maja. Pri nastavljanju litja žice je na livnem kolesu prišlo do eksplozije, pri tem je ponesrečenec utrpel opekline po trebuhu in levi roki.

4. Bauman Avgust, mat. št. 4903, roj. 28. 7. 1947, stanujoč Kolarovec B. B., zaposlen v TOZD Predelava Al — livarna, se je poškodoval 22. maja. Ponesrečenec je vlival na 5 E livnem stroju, kjer je prišlo do manjše eksplozije in je ponesrečenec utrpel lažjo opekline po desni strani obraza.

TOZD VZDRŽEVANJE

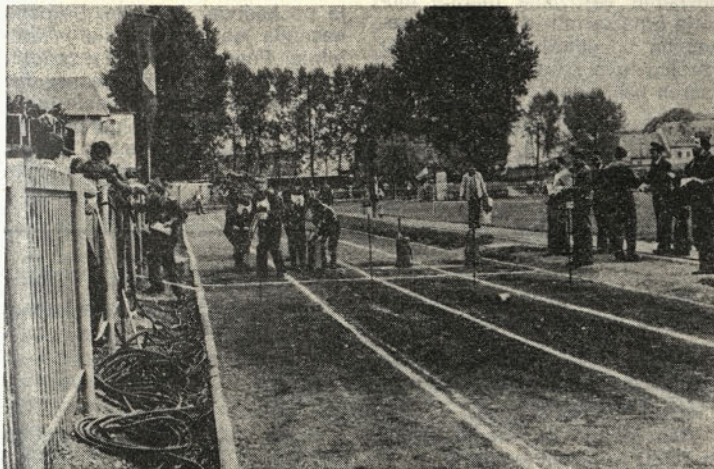
1. Žogler Zdravko, mat. št. 5965, roj. 5. 12. 1961, stanujoč Stogovci 50, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — strojno, se je poškodoval 5. maja. Delovna nezgoda se je pripetila v TOZD Glinica — kotlarna. Pri demontaži izpihovnih ventilov na zahodnem kotlu mu je padel tujek — prah v levo oko.

2. Škrabelj Milan, mat. št. 4713, roj. 25. 8. 1953, stanujoč Majšperk 43, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — strojno, se je poškodoval 6. maja. Delovna nezgoda se je pripetila v strojni delavnici aluminija. Pri varjenju silosa za prevoz glinice mu je spodrsnilo s podstavka na katerem je stal. Pri padcu si je poškodoval levo roko v zapestju. Vzrok: neprimerne delovne priprave — odri.

3. Kopše Štefan, mat. št. 3585, roj. 7. 8. 1938, stanujoč Janški vrh 47, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — strojno, se je poškodoval 10. maja. Delovna nezgoda se je pripetila na poti v službo. Na cesti Janški vrh — Slape mu je pri hoji po razmočenem ilovnatem cestišču spodrsnilo in zvil si je gleženj desne noge.

4. Horvat Janez, mat. št. 1618, roj. 8. 12. 1928, stanujoč Kidričevo 10, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — strojno, se je poškodoval 25. maja. Delovna nezgoda se je pripetila v strojni delavnici glinice. Pri odvijanju vretena iz glave ventila so mu spodrsnile švedske klešče in je pri tem udaril z roko po delovni mizi. Ponesrečenec je utrpel poškodbo palca na levi roki.

1. Babšek Magdalena, mat. št. 5487, roj. 8. 6. 1955, stanujoča Majšperk 30, zaposlena v DSSS — sektor za plan, organizacijo in AOP, se je poškodovala 12. maja. Delovna nezgoda se je pripetila na poti v službo. Ponesrečenca se je peljala s kolesom in je na cesti Majšperk — Breg zaradi okvare na kolesu padla po cestišču. Pri padcu si je poškodovala levo roko.

Na tekmovanju

Ob koncu naj omenim še to, da se v naši delovni organizaciji daje prav opremljenosti in izurjenosti pripadnikov civilne zaščite izredni poudarek v sistemu vseljenske obrambe in družbene samozaščite in da tudi ni nobeno naključje, če so ob letošnjem 20. juniju — dnevu civilne zaščite Jugoslavije na svečani seji prejeli nekateri pripadniki

enot civilne zaščite v TGA za svoje delo v teh enotah priznanja. Ta priznanja pa so plod skupnega dela vseh nas pripadnikov in zato kot taka skupaj z dobitniki priznanj, pripadajo tudi vsem ostalim. O pomenu in nalogah civilne zaščite tako pri nas v TGA kot v KS pa bomo še večkrat pisali!

France MEŠKO

Enota CZ TGA

Junij

	Na delu	Na poti	Skupaj
TOZD GLINICA	4	0	4
TOZD PROIZVODNJA AL.	3	0	3
TOZD VZDRŽEVANJE	4	0	4
TOZD PROMET	4	0	4
	3	0	3
Skupaj:	18	0	18

Vzroki: Razkladalna naprava, gumi cev za zrak, osebni faktor, neurejen delovni prostor, ročno orodje, kolo, al. odlitek, žoga, vilničar, talina peč, črpalna cev, lomilec skorje, spolska tla, rešetka, stopnišče, jeklena cev.

TOZD GLINICA
1. Korže Ciril, mat. št. 868, roj. 4. 3. 1929, stanujoč Podložje 78, zaposlen v TOZD GLINICA — beli del, se je poškodoval 16. junija. Pri spustu jeklene cevi za mešanje z zrakom v notra-

nosti dekompozera, je le ta zdrsnila skozi spodnjo odprtino na prosto. V času drsenja po tleh zunaj dekompozera je zadela ponesrečenca pod kolenom desne noge. Utrpel je globoko vreznino na mečih desne noge.

2. Kolmanič Dušan, mat. št. 5821, roj. 2. 5. 1959, stanujoč Draženska 18, zaposlen v TOZD GLINICA — rdeči del, se je poškodoval 26. junija. Pri hoji po stopnicah ob gumi traka 131/11 mu je spodrsnilo, pri čemer je

(Nadaljevanje na 4. strani)
z levo roko udaril po konstrukciji traku. Pri udarcu si je zlomil kazalec leve roke.

3. Moran Marjan, mat. št. 5597, roj. 12. 8. 1950, stanujoč Zihlerlova pl. 17, zaposlen v TOZD GLINICA — kotlarna, se je poškodovao 1. junija. Pri čiščenju rešetke a premog mu je na rešetki spodrsnilo pri čemer je potisnil nogo skozi rešetko. Pri tem si je odrgnil levo nogop od kolenom. Vzrok: neprimeren način dela.

4. Tomažič Slavko, mat. št. 5598, roj. 16. 6. 1960 stanujoč Kidričevo 13, zaposlen v TOZD GLINICA rdeči del, se je poškodovao 2. junija. Ponesrečenec je z lesenim drogom skozi odprtino na vrhu rezervarja meril nivo luga. Pri tem mu je na spolski pločevini spodrsnilo in je padel. Pri padcu je potisnil levo roko skozi odprtino v lužino. Utrpel je opekline zapestja leve roke.

TOZD PROIZVODNJA AL.

1. Mlakar Stanko, mat. št. 4181, roj. 10. 10. 1950, stanujoč Markovci 56, zaposlen v TOZD PROIZVODNJA AL. — HA, se je poškodovao 16. junija. Ponesrečenec je izpihoval anode na 400 vrsti. Pri delu ga je oviral prebijalet skorje, ki ga je hotel umakniti. Pri premikanju prebijaletca si je povozil stopalo desne noge. Vzrok nesreče je neprimeren način dela.

2. Milošič Franc, mat. št. 5757, roj. 2. 4. 1957, stanujoč Podlehnik 59, zaposlen v TOZD PROIZVODNJA AL. se je poškodovao

6. junija. Pri vstavljanju cevi v 603 celico je na pogonskem motorju izpadel klinasti jermen in je vroča črpalna cev padla ponesrečencu po podlahti desne roke, TOZD PREDELAVA AL.

1. Lazar Marjan, mat. št. 5884, roj. 5. 9. 1959, stanujoč Turški vrh, zaposlen v TOZD PREDELAVA AL. — n. liv., se je poškodovao 25. junija. Ponesrečenec je zalagal talilno peč z odpadnim materialom, pri tem je prišlo do lažje eksplozije pri čemer je dobil lažje opekline na levi roki in trebuhu.

2. Gajzer Jože, mat. št. 1772, roj. 20. 7. 1934, stanujoč Kidričevo 22, zaposlen v TOZD PREDELAVA AL. — liv., se je poškodovao 21. junija. Pri nastavljanju orodja za odlivanje police za anodne kline je ponesrečenca stisnila vilica vilničarja tretji prst na levi roki ob orodje.

3. Kozoderc Lovro, mat. št. 3598, roj. 25. 1946, stanujoč Kidričevo 7, zaposlen v TOZD PREDELAVA AL. — liv., se je poškodovao 8. junija. Ponesrečenec je po končanem delu čistil žago pri čemer mu je spodrsnilo in je padel, pri padcu pa z roko udaril ob konstrukcijo in si poškodovao palec desne roke.

4. Horvat Ljubo, mat. št. 5087, roj. 10. 7. 1958, stanujoč Kidričevo 13 A, zaposlen v TOZD PREDELAVA AL. — liv., se je poškodovao 13. junija. Pri vstavljanju brame v valjarniško orodje je oster konec ponesrečenca zadela v prsa, pri tem je utrpel vrezino.

TOZD VZDRŽEVANJE

1. Štruci Branko, mat. št. 4488, roj. 29. 11. 1954, stanujoč Kidričevo 31, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — elektro, se je poškodovao 14. junija. Delovna nezgoda se je pripetila v TOZD Glinica — dekantacija. Pri montaži el. motorja oz. pri zategovanju vijaka mu je zdrsil ključ, ter je pri tem udaril z levo roko po kovinski konstrukciji. Utrpel je lažjo poškodbo zapestja leve roke

2. Panikvar Franc, mat. št. 3935, roj. 24. 9. 1950, stanujoč Kidričevo 13, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — strojno, se je poškodovao 26. junija. Delovna nezgoda se je pripetila na cesti Laboratorij Al — stroj. delavnica glinice. Ponesrečenec se je peljal s kolesom, z eno roko je držal za krmilo v drugi roki pa je držal stekleno cev. Pri zavijanju je izgubil ravnotežje, ter padel. Pri padcu si je poškodovao levo roko v zapestju.

3. Mesarič Alojz, mat. št. 3675, roj. 26. 5. 1928, stanujoč Srnešči 46, zaposlen v TOZD Vzdrževanje, se je poškodovao 17. junija. Delovna nezgoda se je pripetila v delavnici za popravilo črpalk. Pri odvijanju varovalne matice motorja črpalke mu je spodrsnil sekač ter se udaril s kladivom po kazalcu leve roke. Vzrok: Neprimeren način dela.

4. Teodorivič Aleksander, mat. št. 4270, roj. 27. 8. 1937, stanujoč Potrčeva 44, zaposlen v TOZD

Vzdrževanje, se je poškodovao 24. junija. Delovna nezgoda se je pripetila v elektrodavnici. Ponesrečenec se je na svojem delovnem mestu zapletel v kable varilnega aparata ter pri tem padel. Pri padcu je udaril z levo roko po kovinski konstrukciji in si poškodovao zapestje leve roke.

TOZD PROMET

1. Novak Jožef, mat. št. 5440, roj. 9. 3. 1951, stanujoč Jelovice 28, zaposlen v TOZD Promet, se je poškodovao 16. junija. Delovna nezgoda se je pripetila v zalivarnici katodnih blokov. Pri ročnem nakladanju odpadne sive litine (lovilec plina) mu je stisnilo sredinec na levi roki.

2. Kerle Bogdan, mat. št. 5443, roj. 12. 6. 1963, stanujoč Kidričevo 13, zaposlen v TOZD Promet, se je poškodovao 27. junija. Delovna nezgoda se je pripetila v TOZD Glinica — drobilnica. Pri razkladanju boksita oz. pri zapiranju stranice vagona, ga je stisnil odbojnik razkladalne naprave po prstih leve noge.

3. Vuk Anton, mat. št. 5971, roj. 10. 11. 1961, stanujoč Apače 20, zaposlen v TOZD Promet, se je poškodovao 9. junija. Delovna nezgoda se je pripetila v drobilnici. Ponesrečenec je z zrakom izpihoval boksit iz vagona. Pri izpihovanju se mu je snela gumi cev iz priključka in ga pri tem udarila po obrazu in levem očesu. Zajšek Frančka

Kadrovske vesti

Delavci, ki so se zaposlili v maju in juniju 1982

V TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA: Stanislav Lesjak, Drago Šel, Franc Vidovič, Jožef Erlač, Albin Petrovič in Konrad Berc

V TOZD VZDRŽEVANJE: Miran Rodvajn, Drago Zorko in Franc Topolovec

V DS SS: Silvija Horvat, Vida Bela, Aleksandra Sankovič, Milena Kovačič, Branko Flajsinger, Marko Mihelič, Vojko Gulin, Terezija Kump, Marija Sukanec, Ana Novak, Irena Kiseljak, Angela Drevenšek, oec., Terezija Zelenik, Palmira Herceg, dipl. oec., Ana Kmetec, Dragica Zelenjak, Drago Selinšek, Danilo Klajnšek in Stanislav Rojko

V TOZD LLBK TRBOVLJE: Azemina Fazlič, Latif Čufurovič, Mujo Karamujič, Pavel Vrško, Željko Smuk, Hašim Hajdarevič, Muhamed Merdanović, Edin Semič, Milan Kaluža, Alija Mujič, Vida Kevac, Frančiška Erjavec, Redžep Džajič, Osman Delalič, Dragomir Bajović, Alenka Forjan in Tomaž Cestnik

IZ JLA SO SE VRNILI:

Vinko Plej, Marjan Kumer, Anton Jurgec, Branko Dolenc, Bojan Cigan, Dušan Levanič, Peter Bel-

šak, Boris Kopajnik, Alojz Milošič, Franc ing. Karo, Milan Krušič, dipl. ing. in Milan Drevenšek

Delavci, ki so zapustili delovno organizacijo v maju in juniju 1982

IZ TOZD TOVARNA GLINICE: Milan Krajncič in Marjan Turk

IZ TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA: Drago Petek, Jožef Caf, Maksimiljan Emeršič, Stanko Mesarec, Franc Lamberger, Franc Plavček, Stanislav Rep, Janez Vindiš in Ivan Ivančič

IZ TOZD PREDELAVA ALUMINIJA: Ivan Čuček

IZ TOZD KONTROLA KVALITETE: Gojko Ličina

IZ DS SS: Miroslav Kovač, ing., Marinka Mohorko in Franc Luman mag. oec.

IZ TOZD LLBK TRBOVLJE:

Danijel Knol, Fadil Pupalović, Luka Andrašević, Branislava Andrašević, Dragiša Dobrič, Ljubomir Ostrožnik, Slavica Tunjič, Bojan Tušek, Omer Djanković in Muhamed Merdanović

Upokojeni

Jankov Vindiš, Ivan Reich in Anton Levičnik iz TOZD Proizvodnja aluminija

Janez Jerenko in Zvonko Kelc iz TOZD Predelava aluminija

Janez Jurič, Stanko Kokot, Franc Murko in Anton Fakin iz TOZD Vzdrževanje

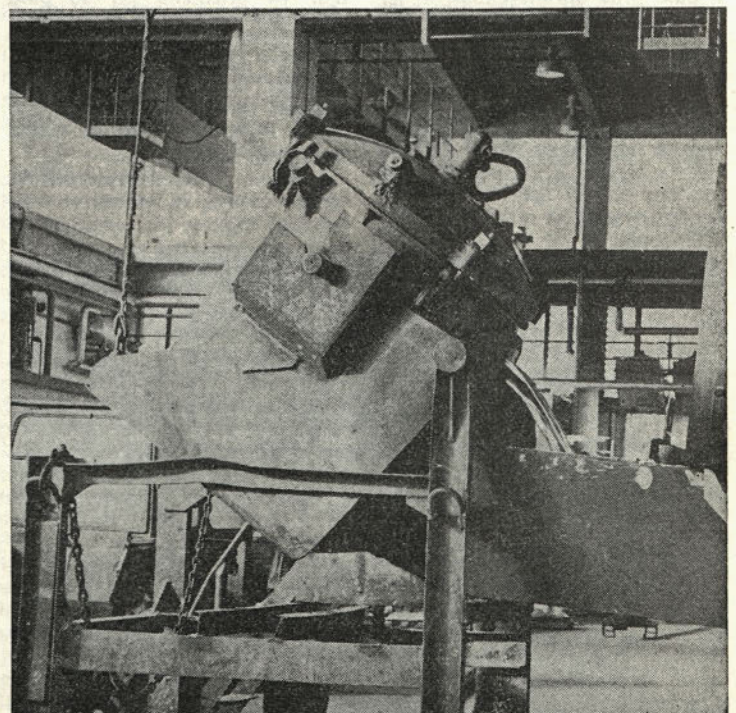
Ana Maloič in Angela Krajnc iz TOZD Kontrola kvalitete

Ivan Kamp iz Delovne skupnosti skupnih služb

Umri

Franc Golob iz TOZD Tovarna glinice

Vlivanje aluminija

Kako smo poslovali?

Iz tabele I in II je razvidno, kako smo poslovali v mesecu juniju. Kolona indeks v tabeli I prikazuje odnos dosežene proizvodnje tekočega leta v primerjavi s proizvodnjo v istem obdobju preteklega leta in odnos dosežene proizvodnje v primerjavi z začasnim planom poslovanja 1982.

ROZD/PROIZVOD	Enota mere	Osnutek let. plana		DOSEŽENO				INDEKS			
		VI	I-VI	1981		1982		1982/1981		1982	
				4	6	7	8	9	10	11	12
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I. DINAMIKA PROIZVODNJE — INDEKSI FIZIČNEGA OBSEGA											
TOZD TOVARNA GLINICE											
Al hidrat — Al 203	t	9.187	56.285	10.165	55.167	8.576	51.606	84	94	93	92
Kalcinirana glinica	t	8.669	52.299	8.862	51.939	8.900	52.254	100	101	103	100
Prodani hidrat	t	638	3.851	194	3.007	139	1.231	72	41	22	32
Skupaj (kalc. gl. + pr. hydr.)	t	9.307	56.150	9.056	54.946	9.039	53.485	100	97	97	95
TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA											
Elektr. alum. — hala A	t	1.646	9.930	1.680	10.158	1.723	10.310	103	101	105	104
Elektr. alum. — hala B	t	2.090	12.610	2.089	12.592	2.104	12.649	101	100	101	100
Anodna masa	t	2.420	13.890	2.116	13.157	2.143	13.130	100	101	89	95
TOZD PREDELAVA ALUMINIJA											
Rondelice	t	100	100	—	—	2	2	—	—	2	2
Al žica	t	435	1.998	—	—	521	2.214	—	—	120	111
Al trak — ozki	t	277	427	—	—	—	205	—	—	—	48
Al trak — široki	t	600	2.404	—	—	661	2.658	—	—	110	110
Al formatj	t	1.092	10.176	2.110	12.474	1.373	11.240	—	—	126	110
Zlitine: gnetne	t	564	3.403	553	3.223	534	3.281	97	102	95	96
livarske	t	897	5.410	1.183	7.562	626	3.983	53	53	70	74
Predzlitine: lastne	t	91	548	71	469	70	394	99	84	77	72
za prodajo	t	—	—	—	19	28	52	—	274	—	—
Drogi za kline	t	9	54	—	60	—	51	—	85	—	94
Stikala	t	—	3	—	—	—	19	—	—	—	633
LIVARNA SKUPAJ	t	4.065	24.523	3.917	23.807	3.815	24.099	97	101	94	98
Pretapljanje Al	t	247	1.488	14	154	1.135	3.230	—	—	460	217

II. PREGLED PORABLJENIH SUROVIN NA ENOTO PROIZVODA

TOZD/SUROVINA	Enota mere	Osnutek let. plana 1982	DOSEŽENO		INDEKS	
			VI	I-VI	4:3	5:3
1	2	3	4	5	6	7
TOZD TOVARNA GLINICE						
Al hidrat — Al 203						
— boksit	t *	2.628	3.110	2.612	118	99
— NaOH — 100 %	t *	0,10315	0,15254	0,10798	148	105
— para	t	4.450	4,12698	4,23484	93	95
— el. energija	kWh	323,256	355,272	353,723	110	109
— žgano apno	t	0,042	0,02582	0,02821	61	67
Kalcinirana glinica						
— tekoče gorivo	t	0,12164	0,12215	0,11900	100	98
— para	t	0,04181	0,04495	0,04593	108	110
— al fluorid	t	0,00026	0,00017	0,00017	65	65
— el. energija	kWh	33,327	28,435	31,154	85	93
TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA						
El. aluminij — hala A						
— glinica	t	1,920	1,92005	1,01989	100	100
— anodna masa	t	0,585	0,58072	0,58273	99	100
— kriolit	t	0,035	0,03186	0,03303	91	94
— Al fluorid	t	0,035	0,03760	0,03565	107	102
— el. energija	kWh	18,037	17,573	17,668	97	92
El. aluminij — hala B						
— glinica	t	1,920	1,91975	1,91991	100	100
— anodna masa	t	0,570	0,56348	0,56781	99	100
— kriolit	t	0,035	0,03566	0,03483	102	100
— Al fluorid	t	0,035	0,03447	0,03356	98	96
— el. energija	kWh	17,357	17,108	17,116	99	99
Anodna masa						
— petrolkoks	t	0,67165	0,65528	0,67277	98	100
— katranska smola	t	0,338015	0,35871	0,33945	106	100
— mazut	t	0,0048	0,00680	0,00536	142	112
— el. energija	kWh	150	139	136	93	91
* — programiran normativ						

TOZD TOVARNA GLINICE

V mesecu juniju smo proizvedli 8.576 ton Al hidrata Al 203, kar je za 661 ton manj kot smo planirali v začasnem planu poslovanja (indeks 93) in 1.589 ton manj kot isti mesec preteklega leta (indeks 84). V prvi polovici leta smo proizvedli 51.606 ton

Al hidrata Al 203, to pomeni 4.679 ton manj od planirane proizvodnje (indeks 92) in 3.561 ton manj od proizvodnje v istem obdobju preteklega leta (indeks 94). Proizvodnja kalcinirane glinice znaša v juniju 8.900 ton, kar je 231 ton več od predvidene v začasnem planu (indeks 103) in 38 ton več kot isti mesec preteklega leta.

Skupna proizvodnja (kalcinirana glinica in prodani hidrat) znaša v juniju 9.039 ton, kar pomeni, da je za 268 ton manjša od planirane (indeks 97), od proizvodnje v istem mesecu preteklega leta pa je manjša samo za 17 ton.

V obdobju I—IV smo proizvedli 53.485 ton in tako nismo dosegli planirane proizvodnje za 2.665 ton oz. 5 %, glede na proizvodnjo v istem obdobju preteklega leta pa je manjša za 1.461 ton oz. 3 %.

Iz tabele II je razvidno, da smo pri proizvodnji Al hidrata Al 203 v obdobju I—VI porabili 5 % več NaOH in 9 % več električne energije kot smo planirali. Poraba ostalih surovin je pod planirano.

Pri proizvodnji kalcinirane glinice smo v prvi polovici leta porabili 98 % mazuta, 110 % pare, 65 % Al fluorida in 93 % električne energije.

TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA

Proizvodnja elektrolitskega Al znaša v prvi polovici leta 1.723 ton, to je 77 ton več kot smo planirali v začasnem planu (indeks 105), od lanske proizvodnje v juniju pa je večja za 43 ton oz. 3 %. V prvi polovici tega leta smo proizvedli 10.310 ton elektrolitskega Al in tako presegli planirano proizvodnjo za 380 ton oz. 4 %, glede na sto obdobje preteklega leta pa smo proizvedli 152 ton oz. 1 %. V elektroliz B smo v juniju proizvedli 2.104 ton elektrolitskega Al, to pomeni 14 ton več kot v začasnem planu (indeks 101) in 15 ton več kot isti mesec preteklega leta.

Kumulativna proizvodnja od I—VI znaša 12.649 ton in je za 39 ton večja od predvidene v začasnem planu (indeks 100).

Poraba surovin je v prvi polovici leta v obdobju I—VI enaka planirani pri glinici in anodni masi, kriolita je

porabljeno 94 %, Al fluorida 102 % in električne energije 92 %.

V prvi polovici leta je poraba vseh surovin enaka oz. manjša od planirane in sicer: glinice, anodne mase in kriolita je porabljeno 100 %, Al fluorida 96 % in električne energije 99 %.

Proizvodnja anodne mase je v juniju 2.143 ton, kar pomeni, da je za 277 ton manjša od predvidene v začasnem planu poslovanja (indeks 89) in 27 ton večja kot isti mesec preteklega leta (indeks 101).

Kumulativna proizvodnja od I—VI znaša 13.130 ton in je manjša od planirane za 760 ton oz. 5 %, od proizvodnje v istem obdobju preteklega leta pa je manjša za 27 ton (indeks 100).

Pri proizvodnji anodne mase smo v prvi polovici tega leta porabili 12 % več mazuta od planiranega, petrolkoks in katranske smole je porabljeno 100 %, električne energije pa samo 91 %.

TOZD PREDELAVA ALUMINIJA

V livarni in obratu predelave smo v juniju proizvedli 3.815 ton različnih livarniških proizvodov, kar je za 250 ton manj kot smo predvideli v začasnem planu poslovanja (indeks 94) in 102 ton manj kot isti mesec preteklega leta (indeks 97). V juniju smo pretopili za tuje naročnike 1.135 ton Al, to je 888 ton več kot smo planirali (indeks 460).

Kumulativna proizvodnja v prvi polovici leta znaša v TOZD Predelava aluminija 24.099 ton in je za 424 ton manjša od planirane (indeks 98) in 292 ton večja kot v istem obdobju preteklega leta (indeks 101). Od januarja do junija smo skupaj pretopili 3.230 ton Al in tako presegli planirano pretapljanje za 61.742 ton (indeks 217).

Gradivo pripravila:
Dragica Leskovar

Ste se morda našli?

(prosto po Jurmanu: Človek in delo) — pripravila Brigita Ačimović, dipl. psih.

Delavci v delovni organizaciji imajo lahko različne socialne vloge. Socialna vloga se je pri nekem delavcu oblikovala takrat, ko se njegovo vedenje do sodelavcev utrdi in kaže vedno iste značilnosti. Delavec se običajno ne zaveda svoje vloge, vendar pa z njo ustvarja neko klimo in tako vpliva na oblikovanje socialne klime v delovni organizaciji.

Socialna klima je izraz, s katerim ponazarjamo odnose med zaposlenimi delavci v delovni organizaciji. Ti odnosi so lahko pozitivni ali negativni. Če so odnosi pozitivni, obstaja med delavci prijetno vzdušje. Dobro se razumejo, s svojim delom in prejemki so zadovoljni. Negativni odnosi med delavci pa povzročajo napeto vzdušje, nezadovoljstvo, konflikte in kot posledice vsega tega tudi nizko produktivnost.

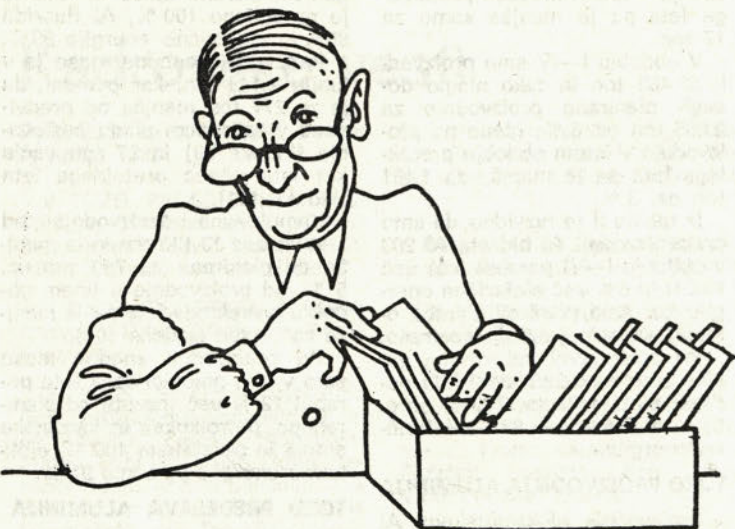
Kakšna bo socialna klima v delovni organizaciji ali negativna ali pozitivna je odvisno od večih dejavnikov. Ti so: sistem vodenja, cilji delovne organizacije,

usklajenost vodenja, usmerjenost ljudi v delovni organizaciji in socialne vloge posameznikov.

V tem sestavku se bom omejila predvsem na tiste socialne vloge posameznikov, ki povzročajo okoli sebe pretežno negativno socialno klimo. Večina ljudi s tako oblikovanimi negativnimi socialnimi vlogami je praviloma nezrela in nedorasla delovnim situacijam.

Če take ljudi opozorimo na njihovo vedenje, ga začno kontrolirati in s tem odstranjujejo iz njega vrsto negativnih elementov. V primerjavi s temi pa igrajo zrele osebnosti take socialne vloge, ki oblikujejo pozitivno klimo. Ne moremo trditi, da obstajajo v neki delovni organizaciji samo zrele in nezrele osebnosti, ker vsak delavec izraža v svojem vedenju del lastnosti zrele in del lastnosti nezrele osebnosti. Od tega, katere lastnosti prevladujejo v njihovem vedenju, je odvisna tudi socialna klima, ki jo ustvarja okoli sebe.

Socialne vloge, ki povzročajo predvsem negativno socialno klimo

Birokrat opravlja svoje delo natančno in po predpisih

BIROKRAT

je človek, ki se dosledno ravna po predpisih, ker ga je strah pred osebno odgovornostjo.

Predpise običajno pojasnjuje dobesedno in jih zato tudi ne zna povezovati z življenjskimi situa-

cijami. Njegovo ravnanje zavira delo, predvsem zato, ker noče v ničemer opustiti. S svojimi zamislimi se počuti vzvišenega nad drugimi, čeprav je zelo neelastičen in neživljenjski. Okoli sebe ustvarja zelo negativno socialno klimo.

KOMPLIKOTOR

je tisti, ki iz vsakega vprašanja napravi velik problem. Kar pove, tako zaplete, da ga nihče dobro ne razume. Nalog običajno ne zna reševati na enostaven način. Stvari po svoje zasuka in vse zmede. Ni organizator, niti človek

za reševanje velikih nalog. Komplikira zato, ker želi pred sodelavci pokazati, da misli bolje in globlje od njih. Samostojno ne zmore rešiti skoraj nobene naloge. Okoli sebe navadno ustvarja nekoliko negativno klimo, ko pa ga sodelavci spoznajo, ga ne jemljejo več resno.

KRITIKASTER

Kritikaster uniči tudi najboljši predlog

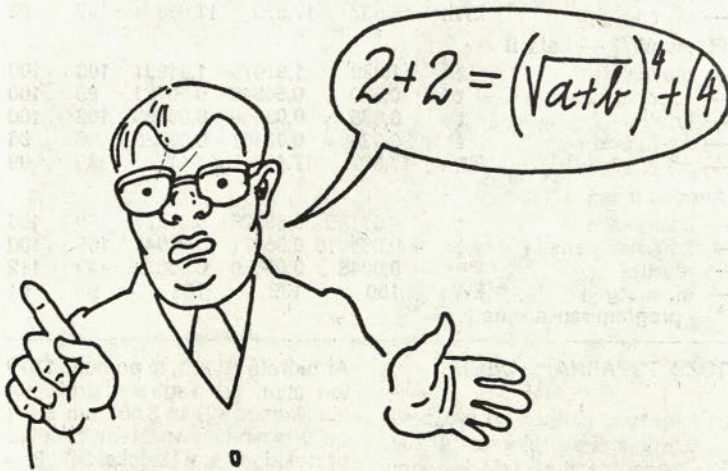
je človek, ki uživa nad lastno pomembnostjo in važnostjo. Običajno se hvali, češ, da ima veliko zamisli. Prav ta samohvala je izraz njegove nemoči. S tem, da raztrga vsako zamisel, se želi prikupiti vplivnejšim, da bi na ta način zrasla njegova vrednost. Vendar lahko ima tudi dobre ideje in resnično bolje misli od ostalih, toda vedno uporablja zelo žaljiv način kritike. Kritizira tudi tedaj, ko ne pozna situacije. V takem primeru se za tem skrivajo njegovi osebni interesi. Je človek z več obrazi in se ravna po tem, kaj mu bolje koristi. Okoli sebe vedno ustvarja negativno socialno klimo.

LASKAČ

Laskač vedno misli nase, ko ploska drugim

je človek, ki je tako vljuden, da nam preseda. Je brez hrbtenice in se klanja levo in desno. Hvali vas iz oči v oči na vsa usta ali pa poskrbi, da vam pride to čimprej na uho. Vendar njegovo vedenje ne predstavlja čiste vljudnosti, ki je običajno zaželena, temveč je pri svojem ravnanju prozoren. Ima namreč svoje račune in koristi. Noben smehljaj mu ni odveč. Ker ni pristen v svojem obnašanju, mu sodelavci ne zaupajo, zato ustvarja okoli sebe nekoliko negativno klimo.

Komplikator ne zna rešiti nobenega problema na enostaven način

TISTI, KI PRETIRAVA IN POSPLOŠUJE

je človek, ki rad napravi iz muhe slona. Malenkostne napake tako napihne, kot da na svetu ni nič več pozitivnega. Pogosto tudi pretirava, vendar pa je za lastno kritiko zelo občutljiv. Pri prešojanju vidi več negativnih kot pozitivnih dejstev. Velikokrat je vzrok njegovega pretiravanja želja, da bi dosegel pri sodelavcih ustrezno občudovanje. Običajno ga kmalu spregledajo in ga zato tudi ne jemljejo resno. Njegov vpliv na socialno klimo je neznačen, vendar negativen.

Hlastač je med vsemi najbolje »zaposlen«

HLASTAČ

je človek, ki vara okolico z videzom, da je močno zaposlen. V resnici zapravlja čas z neprestanim govoričenjem in prepričevanjem ostalih, naj se ravnajo po njem in naj mu sledijo. Je demagog, vendar pa slab delavec. Pri govorjenju je prvi, pri delu pa

vedno zadnji. Običajno daje vtis, da veliko zna, čeprav ni tako. Večinoma precenjuje svoje sposobnosti in teži za tem, da bi prišel do cilja na ramah ostalih sodelavcev. Zaradi tega ga sodelavci ne marajo. Običajno ustvarja okoli sebe negativno socialno klimo.

OBČUTLJIVEC

Občutljivca si vsakdo privoščiti

je človek, ki je zaradi vzgoje v rani mladosti postal občutljiv in plašen. V okviru domačih razmer je bil vedno dobro zaščiten, zato se rad preplaši že ob vsakem nasprotovanju svojih sodelavcev, čeprav ima dobre zamisli. Ob gostobesednih ljudeh raje molči, čeprav veliko ve in za. Ni borben in se pri zagovarjanju svojih zamisli raje umakne. Običajno ustvarja okoli sebe pozitivno klimo, če ne reagira na svoje sodelavce preveč bolešno.

Hujškač skriva svoje prave namene za masko dobrohotnega človeka

HUJSKAČ

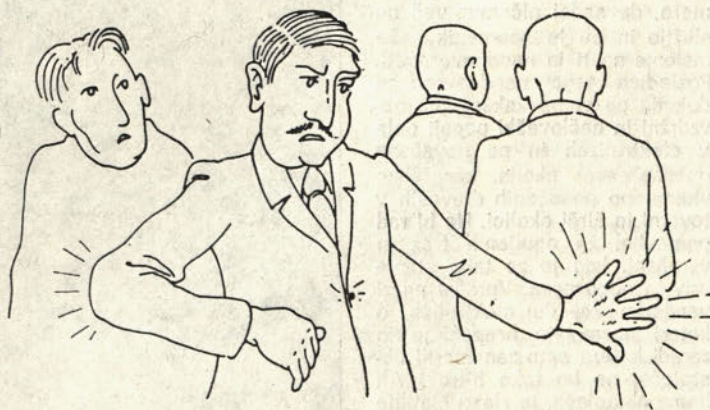
je človek, z različnimi obrazi, da bi skrival svojega pravega. Levi se kot kača in vedno skriva svoje početje. Običajno rovari z namenom, da bi dosegel svoj cilj. Iz-zove konflikt, nato se hitro umakne v ozadje. Rad napravi zmedo in prepir. Pri tem potiska v ospredje druge, sam pa vedno potegne iz tega kakšno korist. Sodelavci se ga bojijo, zato ustvarja okoli sebe vedno negativno klimo.

NAPADALEC

Napadalec se ne ustraši nobene ovire

je človek, ki surovo napade vse, kar se mu ne zdi prav. Nima nobene taktosti in je neke vrste diktator. Kadar napade tisto, kar je resnično škodljivo v delovni organizaciji, tedaj ustvarja okoli sebe pozitivno klimo. Njegova kritika je običajno tudi žaljiva. So ljudje, ki ne dajo veliko na njegove nastope, medtem, ko občutljivci v njegovem delovnem krogu zelo trpijo. Običajno je malo ljudi, ki mu upajo ugovarjati.

Brezobzirnost in grobost sta osnovni potezi komolčarja

TRMOGLAVEC

Trmoglavc vztraja vedno pri svojem

je človek, ki ima svoja trdna, vendar tudi zastarela načela, od katerih ne odstopa. Z njimi prikriva svoje klubovanje vsemu novemu. Običajno je to človek, ki je bil odstranjen z določenega položaja zaradi svoje nesposobnosti. Nima idej in se zato vedno oklepa starega, zanj uspešnega koncepta. Je neelastičen in se slabo prilagaja novim situacijam. Zaradi svoje trmoglavosti ustvarja okoli sebe negativno socialno klimo.

KOMOLČAR

je človek, ki vedno in povsod silil v ospredje, pri tem ne izbira sredstev, temveč je sposoben iti tudi prek »trupel«¹ svojih sodelavcev, samo, da bi dosegel svoj cilj. S pretkanim načinom zna pritegniti tudi ostale, da bi mu pomagali doseči cilj. Ko to doseže, jih več ne pozna.

Je stremuh, ki se ne ustraši naporov. Marljivo dela in daje vtis predanosti delu, vendar sili iz njega nezdrava ambicioznost. Svoje uspehe napihuje in daje vtis pravega strokovnjaka, v resnici pa je v marsičem prazen in puhel. Loti se vsakega dela, tudi tistega, ki ga ne zna. Navzdol pritiska, navzgor se pa klanja. Zaradi takega vedenja ustvarja okoli sebe negativno klimo.

Še o ekologiji

Ekologija, ki povezuje pojem okolja in življenja v njem, je tema, o kateri se pogosto piše in govori. Tudi na straneh zadnjih številčk Aluminija je bilo govora o tej zelo pomembni temi našega vsakdanjika. V tem sestavku bo razmišljanje o ekologiji z nekoliko drugačnega zornega kot.

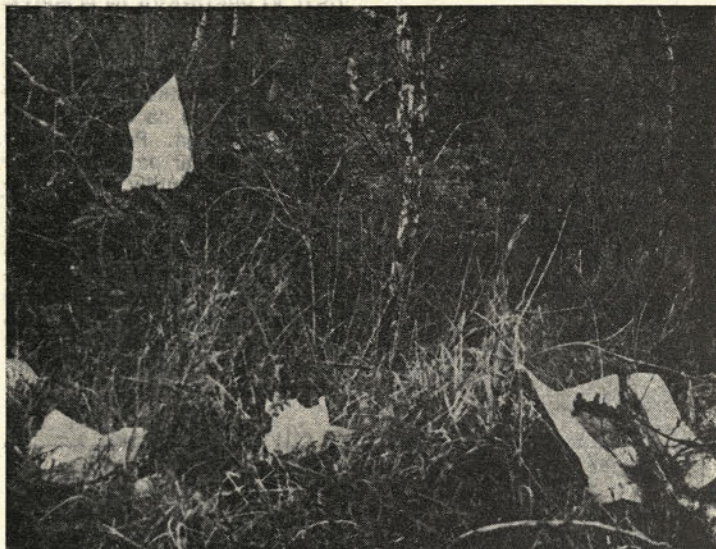
V enem od prispevkov v aluminiju je povzeta misel mladega Marxa iz katere izhaja, da je **sovražno dejanje proti naravi hkrati sovražno dejanje proti človeku in sočloveku**. Težka obtožba, kajne? V isti številki aluminija so opisani problemi in dileme, ki se pojavljajo v zvezi s projektiranjem filtrov za dimne pline iz kotlarne. Iz prispevka vidimo, da rešitev problema in odločitev ni niti malo enostavna in daz ahteva velika sredstva. Ne bi postavljaj vprašanja o upravičenosti visokih vlaganj v čiščenje plinov iz kotlarne, ker smatram, tako kot večina, da je to nujno potrebno. Pač pa bi zastavil vprašanje, ali je kotlarna oz. dimnik edini onesnaževalec okolja v tovarni in naselju? Trdim, da ni in prepričan sem, da marsikdo tako misli, kajti vemo, da naše okolje sestavlja ozračje nad zemljo, površina zemlje in pa tla pod površino zemlje. Dimni plini pa onesnažujejo le del tega okolja, torej ozračje. Če smo že pri ozračju se moramo vprašati, kaj pa drugi onesnaževalci? Vemo, da je glede onesnaževanja ozračja elektroliza takoj za kotlarno, če že ne v zadnjem času pred njo. Elektrolize so imele in tudi sedaj imajo naprave za odvlek in čiščenje vsaj enega dela škodljivih plinov, ki nastajajo na elektrolitskih celicah. Te naprave, ki jim pravimo pralci plinov, so uspešno delovale vrsto let, dokler jih v pričakovanju nove elektrolize nismo zanemarili do take mere, da sedaj ničemur več ne služijo in so le spomenik naše malomarnosti in neodgovornosti. Posledice tega neodgovornega dejanja pa vemo kakšne so, nevzdržni in nečloveški pogoji dela v elektrolizah in pa povečana onesnaženost okolja, kar lahko vidimo po posušenih drevesih v tovarni in širši okolici. Ne bi rad postavljaj že oguljenih fraz in vprašanj, kdo je za tako stanje kriv in odgovoren. Vprašal pa bi vendarle, kaj če elektrolize, o kateri upamo in hrepenimo in zaradi katere smo zanemarili obstoječo, ne bo tako hitro? Ali bomo obstoječo, in zlasti čistilne naprave za pline lahko povrnili vsaj v tako stanje v katerem je bila pred leti, v kateri so bili neznočni, vendar še vedno boljši pogoji dela kot danes?

Drugi problem, ki bi ga rad načel in izpostavil v zvezi z ekologijo je onesnaževanje površine tal na katerih živimo in delamo. Kapitalisti so zdavnaj spoznali, da delavec veliko več naredi, se bolje počuti in bolj varno dela v urejenem okolju kot pa v zane-marjenem. Zaradi tega iz ekonomskih interesov polagajo iz-

redno skrb urejenosti delovnega okolja in s tem ekologiji.

Zakaj pri nas ne izrabljamo teh spoznanj? Če ne zaradi drugega pa vsaj zaradi skrbi za delovnega človeka, o katerem radi dosti govorimo in pišemo. V zaostrenih gospodarskih razmerah in težki gospodarski situaciji v kateri smo, čedalje bolj pogosto izpostavljamo in zaostrujemo vprašanje produktivnosti, boljše-ga gospodarjenja, prihranek surovin in materiala itd., vendar redkokdaj ali pa sploh ne izpostavljamo vprašanja urejenosti delovnega okolja, ki je eden od pomembnih elementov za doseganje navedenih ciljev. Da je pri nas vprašanje urejenosti delovnega zlasti pa širšega okolja močno zanemarjeno se ni težko prepričati. Dovolj je da se sprehodimo po tovarniškem krogu. Razen redkih izjem, je ves tovarniški prostor zametan z razno potrebno in nepotrebno kramo, surovinami in materialom. Nič boljše ni v nekaterih obratih, kjer so delovni prostori zametani do take mere, da ne samo kvarijo videz, ampak tudi ogrožajo varno delo in zdravje delavcev. Podstrešij na srečo v naši tovarni nimamo, imamo pa nekaj kleti, ki so tudi večinoma onesnažene in zametane.

Posebno vprašanje v zvezi z našim okoljem je aluminij, glinica in druge surovine, ki so osnova naše dejavnosti. Uvažamo

Okraski

Foto: Pa

drag boksit, lužino, kriolit, smolo in marsikaj drugega, plačamo drago elektriko, mložimo dosti težkega dela, da proizvedemo kile in tone glinice in aluminija, ki ga potem razsipamo ali razmečemo po hali, cesti ali dvorišču. In to se dogaja, ko našemu gospodarstvu primanjkuje aluminija in se nekateri kupci borijo za vsako kilo te dragoce-ne kovine.

Če živim v nekem okolju dalj časa se sčasoma na njega navadiš in se ti zdi, da mora biti tako kot je in to je ravno tisto,

kar nas večino napravi ravnodušnega okolja, v katerem se nahajamo. Toda ljudje, ki prihajajo k nam prvič, bodisi na obisk ali kako drugače, ne morejo razumeti, zakaj imamo na tone in desetine ton razmetanega aluminija okrog livarne, elektroliz, po cesti in dvorišču in celo po gozdu. Zakaj so v kleti elektrolize B (elektroliza A na srečo nima kleti) tone in desetine ton dragocenih surovin pomešane s smetmi in odpadki? Zakaj na desetine in celo sto ton neuporabnega, pa tudi nekaj uporabnega železa že vrsto let leži po dvorišču, ne da bi se kdo spomnil, če ne spravi v red pa vsaj odprodati in s tem pridobiti nekaj vedno potrebnih sredstev? Zakaj odštevamo milijone dinarjev za ureditve in asfaltiranje cest, ki jih nato polijemo in uničimo s tekočim aluminijem? Teh »zakaj« bi bilo še dosti, vendar bi ostal le pri enem. Zakaj imamo pri nas reelekcijo vodilnih kadrov? Ali ne bi kazalo odreči podporo kateremu od direktorjev zaradi tega, ker v svoji mandatni dobi ni nič storil za zavarovanje okolja in s tem tudi za varno delo in zdravje svojih delavcev? Drži, da gliničar, elektrolizer ali livar mora sam urejati svoje okolje. Toda, če tega ne izvršuje, so vodilni delavci vključno do direktorja odgovorni in tudi imajo za to odgovornost razreda in točke, ki jim vsak mesec prinašajo nekaj tisoč dinarjev dohodka, in bila bi jim dolžnost, da nadzirajo tega gliničarja, elektrolizerja in livarja tudi na področju reda in čistoče delovnega okolja, ter ga pripravijo z lepa ali z grda, da pospravijo, če so že sami ne spomnijo. Toda dejstva kažejo, da je nekaterim vodilnim in vodstvenim delavcem skrb za okolje, v katerem jim delavci delajo in živijo na zadnjem mestu. Res, da delavec včasih »godrnja«, ko je treba pospravljati, toda to ne pomeni, da delavec rad dela v nesnagi in svinjariji.

Prav bi bilo, da pri reševanju ekoloških problemov ne razmišljamo samo o nakupu čistilnih naprav ali celo tujih licenc, ampak tudi o rešitvah, ki ne zah-

Okolje

Foto: Pa

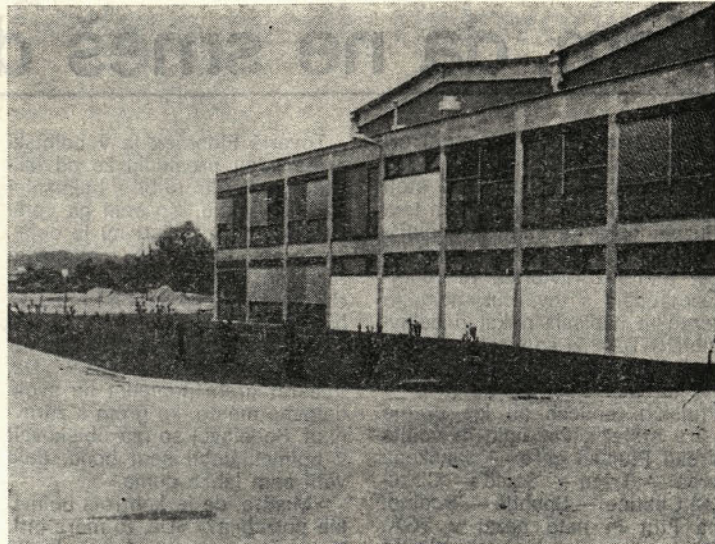
tevajo niti licenc, niti visokih vlaganj. Take rešitve so, večja skrb za red in čistočo vseh zaposlenih, zlasti pa odgovornost vodstvenega in vodilnega kadra na tem področju, ki je očitno zanemarjeno. Mogoče se zdi neverjetno, toda, če bi vsak zaposleni pospravil delovno okolje povprečno 15 minut na dan, bi to kaj hitro spremenilo podobo. Za zaščito ozračja pa bi kazalo pralce plinov in plinovodni sistem, če že ne izboljšati, pa vsaj spraviti v stanje kakršno je bilo pred desetimi leti.

Osnaževanje zemljskih tal in podzemnih voda je poglavje za sebe.

Za onesnaževanje ozračja je značilno, da se lahko hitro onesnaži in tudi hitro sanira, seveda, če so na razpolago finančna sredstva. Za površino tal velja tudi podobno s to razliko, da jo lahko očistimo tudi brez večjih vlaganj, potrebna je le dobra volja. Za notranjost zemljskih tal pa je značilno, da se onesnaženje ne kaže takoj, ampak ga opazimo s precejšnjo zamudo, razen v primerih, ko v tla pridejo večje koncentracije močnih strupov, ki se hitro pojavijo v talni vodi.

Če pa enkrat pride do onesnaženja zemljskih tal, pa jih ni mogoče alj pa vsaj ne v doglednem času sploh sanirati. O nevarnostih za zemeljska tla in za človeško okolje zaradi množične uporabe strupov in kemičnih pripomočkov kot so pesticidi, fungicidi, itd. v tem sestavku ne bomo obravnavali, kajti za nas v TGA so bolj aktualni lastni odpadki, ki se pojavljajo v precejšnjih količinah. Za enega od glavnih odpadkov, ki se pojavlja v proizvodnji glinice, to je rdeče blato je v skladu s predpisi zadosti poskrbljeno. Saj je z izgradnjo in zavarovanjem halde, z dobrim izpiranjem rdečega blata, s črpanjem lužnate vode na-

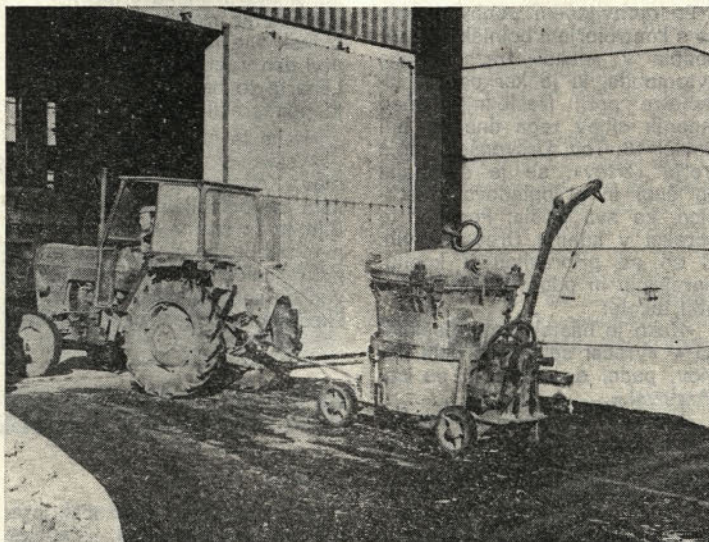
zaj v proces ter z redno kontrolo talne vode v neposredni bližini odlagališča zagotovljeno varno odlaganje še za nekaj let. Vprašanje pa je, če to velja tudi za vse druge materiale in odpadke, ki jih odlagamo. Tu so mišljeni predvsem razni ogljikovi materiali, žlindre in maščob oz. mastni odpadki, ki jih odlagamo vrsto let in za katere do sedaj nismo ugotovili nevarnosti za okolje, nimamo pa tudi dokazov, na niso škodljivi, to pa iz razloga, ker do sedaj temu problemu nismo posvečali zadostne pozornosti in pozornosti in raziskav. Z izgradnjo in zagonom novih obratov se bodo pojavili tudi novi odpadki. Tu so predvsem razne nove maščobe in emulzije, katere ob nepažljivem ravnanju lahko predstavljajo resno nevarnost za tla zlasti pa za odpadno in talno vodo. Zaradi tega bomo morali temu na videz nepomembnemu problemu posvetiti zadostno po-

Okolje ob novi livarni. Le kako dolgo bo ostalo takšno? Foto: Pa

Prevoz tekočega aluminija

Foto: Pa

Aluminijasto — asfaltna cesta

Foto: Pa

zornost, če se hočemo izogniti nevarnostim. V DO obstoja strokovna komisija, ki se rano ukvarja z odpadnimi materiali in z ravnanjem z njimi. Prav bi bilo da bi komisija poleg obveznega strokovnega dela, dajala več pobud za reševanje ekoloških problemov in da bi tudi pri svojih pobudah bila deležna večje podpore, kajti vprašanje okolja ni samo stvar komisije, ampak bi morala biti skrb slehernega posameznika, ki mu je stalo do varnega dela, zdravlja in nenazadnje do življenja.

D. Panzalović

Kam na sindikalni izlet?

Julij in avgust sta meseca dopustov in izletov, prav zato smo se tudi delavci druge izmene TOZD Tovarna glinice odločili, da organiziramo sindikalni izlet ter obiščemo nekatere zanimive kraje naše ožje domovine. Hkrati pa smo tako hoteli počastiti tudi oba praznika — četrti in dvaindvajseti julij in se spomniti vseh, ki so trpeli med NOV in mnogi darovali tudi svoja življenja.

Izbrali smo pot proti Savinjski dolini, bolje rečeno, ogledali bi si Celje, partizansko bolnišnico, Šempeter, Jamo Pekel in Savinjsko dolino. Kot sindikalist sem stopil do delavcev in jim razložil, kam nameravamo, vendar se vsi niso strinjali. Radi gredo na pot, vendar je bilo v skupini skoraj toliko želja in predlogov, kot je bilo delavcev. Nekateri so celo menili, da bi šli raje v toplice, drugi so trdili, da bi bilo najbolje ostati doma in organizirati piknik. Končno pa smo le ostali pri predlagani relaciji, saj je bilo na njej mogoče združiti prijetno s koristnim in preživeti lep dan. Kaj več kot to pa si v času stabilizacije tako ne moremo in ne smemo privoščiti.

Srečko Širovnik

Vem, da ne smeš delati, ko si v staležu

Petnajstega julija ob osmi uri in petinštirideset minut. Pred glavnim vhom DO TGA stoji prašen, zelen fičo, s katerim tov. Huzjan opravlja kontrolo bolniških. Tistega soparnega dne bi naj tudi jaz (avtorica te reportaže) odšla s tov. Huzjanom na teren in napisala nekaj o delavcih DO TGA, ki so v teh poletnih mesecih — ko se večina odpravlja na morje ali pa se hladi v Ptujskih toplicah ali kje drugje — v staležu. Pot naju je vodila preko Ptujске gore — Janškega vrha — Tržca — Sovič — Cirkulan Cestice — Spuhlje — Budine, na Ptuj in nato nazaj v TGA. (Napravila sva »klobaso«, ki bi nama je bili celo mesarji nevoščljivi). Prvi cilj najine poti je bil Janški vrh 47. Zastava 750 (bolj ugledno ime za fičo) je vseeno brnela po asfaltni cesti (te pa je kmalu zmanjkalo), nato pa je začela po prašnih kolovozih poskakovati kot igriv konjiček in včasih se je skoraj izgubila v velikih luknjah na cesti. Tov. Huzjan je kot kakšen voznik formule 1 premagoval vse ovire na poti. Fičo kljub svoji majhnosti ne more iti vsepovsod, tako da sva se bila prisiljena ustavitj in zadnji delo poti iti peš. Bila sem precej neprimerno obuta za hojo po haloških gričih, a je vseeno nekako šlo. Po petih minutah hoje navzdol sva prispela do hiše s številko 47. Pripelja je sedel moj prvi sogovornik tov. Štefan Kopše.

Prvo vprašanje, ki sem mu ga postavila, se je glasilo: »Ste že dolgo v staležu?« »Da, že dva meseca in dva dni.«

»Je vaša bolezen nastala v DO ali doma?« »Poškodovan sem se na poti v službo. Nerodno sem stopil in si zvil nogo.«

»Se redno javljate na preglede v obratni ambulanti?« Sledil je kratek in jednat odgovor: »Da.«

»Ste že dva meseca v bolniški. Ali veste, kaj se dogaja v DO TGA?« »Vem kolikor mi pove hčerka, ki dela v TOZD Vzdrževanje. Sodelavci mi pošiljajo pozdrave.«

»Kaj menite o kontroliranju bolniških izostankov?« »To je dobro. So ljudje, predvsem kmetje, ki to izkoriščajo.«

»Kako si krajšate čas sedaj, ko ste v staležu?« »Malo posedim pred hišo, pogledam po sadovnjaku in gorici, da vidim, kako kaže pridelek, večinoma pa počivam.«

Ko sva se vračala nazaj, je šlo nekoliko težje, saj se je bilo treba povzpeti, pa tudi sape nama je zmanjkovalo.

Na prašni poti proti Tržcu se je fičko nekam čudno nagnil na levo stran in s tov. Huzjanom sva kaj hitro ugotovila, kaj se je zgodilo. Počila je guma. Tov. Huzjan, že navajen na take prigode, je ohranil hladno kri in spretno ter hitro namestil rezervno kolo in zeleni fičko je veselo odskakljal dalje. V Tržcu sva se ustavila pred hišo s številko 34. Hiša se skriva v veliki senci, ki nama je po vožnji v razbeljenem avtu prišla kar prav.

Tovariš Fideršek je v bolniški z manjšimi presledki že od lanskega maja, ko je bil v bolnišnici na zdravljenju. Ko sem ga vprašala, kako se počuti mi je dejal, da je že star, pa je z njegovim zdravjem enkrat bolje, enkrat slabše. »Prej, ko sem bil mlad, je bilo bolje.«

»Imate stike s sodelavci? Veste kaj se dogaja v TGA?« »Da. Večkrat grem pogledat na svoje delovno mesto, ko grem k zdravniku. Sodelavci so me obiskovali v bolnici, dobil sem bone, celo volil sem lahko doma.«

»Mislite, da je kontrola bolniških potrebna?« »Da, to mora biti. Vem, da ne smeš delati, ko si v staležu.«

»Se dolgočasite? Kaj počnete, ko ste v staležu?« »Grem malo naokrog, da se sprehodim, popravim kolo, se igram z vnučkom...«

Po opravljenem pogovoru sva se s kontrolorjem bolniških zopet podala v »pekel« razbeljenega avtomobila, ki je kar požiral kilometre poti. Naslednji izmed mnogih ciljev tega dne so bili Soviči 16. Tov. Drevenšek, moja tretja »žrtev«, se je sprehajal po šupi in si ogledoval mlatilnico, ko sva prišla. Pogovor je potekal v kuhinji Drevenškovih, ki so se pripravljali h kosilu. Vprašanja in odgovori so se vrstili takole:

»Kako je nastala vaša poškodba?« »Vračal sem se z dela domov, padel s kolesa in se poškodoval.«

»Kako bi odgovorili na vprašanje, kakšno je vaše trenutno počutje?« »Še kar gre, samo "železne ploščice" me bole, proti večeru je veliko huje, bolj boli.«

»Ste seznanjeni s položajem v DO?« »Vem, koliko mi drugi povedo.«

»Ali veste, kakšne so vaše obveznosti, ko ste v staležu?« »Vem, da ne sem delati in da se moram redno javljati na preglede v obratno ambulanto.«

»Kako si krajšate čas?« »Včasih kaj preberem, pa radio sem poslušal. Največ pa počiva, včasih celo do desetih.« Ta zadnji stavek je dodala njegova žena.

Ker vem, da je kosilo dobro, dokler je toplo, nisem več zadrževala Drevenškovih, zaželela sem jim dober tek in s tovarišem Huzjanom sva se odpeljala dalje, saj sva imela pred seboj še dobršen del poti.

Iz Sovič naju je pot vodila preko Vidma, kjer sva se okrepčala (tega sva bila namreč že nujno potrebna), pa preko Cirkulan na hrvaško stran (pot je bila zaman, ker zavarovanja ni bilo doma) in nato v Spuhlje, kjer me je čakal še pogovor s tov. Jagarincem.

Tov. Jagarincem je v bolniški mesec in pol. Ko sem ga vprašala, kakšno je njegovo sedanje zdravstveno stanje, mi je dejal: »Po okrevanju mi je vsak dan bolje, prej je bilo seveda precej huje.«

»Ali veste, kaj se dogaja v tovarni?«

»Vem, da smo v krizi, da so problemi z električno energijo ...

O teh problemih se pogovarjam s sodelavci, ker me to zanima.«

»Kaj menite o kontroli bolniških?«

»To je potrebno, ker si eni vzamejo bolniško, nato pa doma delajo. Jaz ne morem delati, četudi bi hotel. 28 let sem delal, pa nisem bil v bolniški, dokler ni bilo treba. K zdravniku sem šel šele, ko sem bil zaradi bolečin to prisiljen storiti. Rad delam tako v tovarni, kot doma. Z mladimi je danes drugače.«

Tov. Jagarincem rad počiva v senci, ker mu sonce ne odgovarja, pa tudi sprehodi se malo, kolikor mu pač rara dopušča, ko mu je dolgčas.

Iz Spuhlje je pot vodila v Budino. V avtu je bilo že prav nevzdružno. Na srečo je bil to zadnji obisk tisti dan. Pogovor s tov. Lenartom je potekal v prijetni senci njegovega dvorišča.

Nek star pregovor pravi, da bo človek vse leto počel to, kar je prvi dan v letu. Upam, da za tov. Lenarta to ne bo veljalo, saj se je ponesrečil prav 1. 1. 1982.

»Kako je prišlo do nesreče?«

»Vračal sem se iz službe domov. Ker sem zamudil avtobus, sem se odločil, da bom štopal. Bilo je že temno, videl sem luči avtomobila, se obrnil in že me je avto »naložil«. Dalje se ničesar več ne spominjam. Imel sem poškodovane noge, roke in glavo,

L. D.

ZA RAZVEDRILO

V KINU

Med predstavo dve ženski precej glasno klepečeta. Gledalec za njima se razburj:

— Mir, niti besedice ne slišim!

Pa se ena od njiju obrne:
— Pa kaj potem, saj ne pripovedujem vam.

x x x

Francelj je prejel pismo od žene, ki je v porodnišnici:

»Dragi Francelj, danes sem zelo utrujena, zato samo nekaj besed. Rodila sem dvojčka. Jutri bom nadaljevala. Tvoja Suzana.«

x x x

Kupec naroči slikarju sliko Adama in Eve v raj.

Slikar: »Hočete naslikana pred ali po grehu?«

Stranka: »Med grehom, prosim!«

x x x

Ginekolog pregleduje žensko, ki pričakuje devetega otroka.

Vpraša jo: »Ali vi veste, kaj je kontrola rojstev?«

»Vem, doktor. To je, da vsak čas veš, koliko otrok imaš...«

x x x

Pacient: »Slišal sem, da se s korenjem lahko dvigne potencia.«
Zdravnik: »Verjetno res, vendar boste imeli težave z montažo.«

ter bil 11 dni v sobi za intenzivno nego.«

»Kako bi ocenili svoje počutje?«

»Še vedno me bolijo noge, pa tudi roka. Pri hoji počasi opuščam bergle, toda, če si privoščim preveč gibanja, mi noge otečejo in me bolijo.«

»Kakšni so po vašem mnenju cilji kontrole bolniških?«

»Nič nimam proti kontroli. So primeri, ki to tudi izkoriščajo. Cilj kontrole je, da vsakdo ozdravi, ne pa, da doma gara.«

»Vas sodelavci kaj obiščejo; ste obveščeni o dogajanju v tovarni?«

»V bolnici so me obiskali sodelavci iz moje delovne skupine, pa mojster in obratovodja ter člani sindikata, ki so mi prinesli darila. O dogajanju v sami tovarni ne vem nič kaj dosti.«

»Vam ni nič dolgčas doma?«

»Včasih mi je, pa se malo sprehodim po dvorišču in »pasem male piščance«. Precej sem čital in prelistaval časopise.«

To je bil tisti dan zadnji obisk pri bolnikih in s tov. Huzjanom sva se odpeljala proti Ptuj in Kidričevemu. Za pogovor sem zaprosila tudi tov. Huzjana, toda preden mi je uspelo napraviti pogovor z njim, mi je že »ušel« na letni oddih in z intervjujem ni bilo nič.

V stanovanju zazvoni telefon in mož reče ženi:

»Če iščejo mene, reci, da me ni doma.«

Žena dvigne slušalko, malo počaka in reče:

»Žal mi je, a mož je doma.«

»Kaj noriš? A ti nisem rekel, da reci, da me ni doma!«

»Vem,« je rekla žena. »Saj ni so klical tebe!«

x x x

— Si se končno oženil, ali še vedno sam kuhaš?

— Oboje

x x x

Urška prijavi na milici, da je izgubil njen mož.

— In koliko časa ga že ni domov?

— Nekako dva tedna.

— Kaj pa naj mu rečemo, če ga izsledimo?

— Da je vsa moja zlahta že odšla domov.

x x x

— Pa so ti čevlji iz krokodilje kože zares nepremočljivi?

— Jasno! Mar ste že kdaj videli krokodila z dežnim plaščem?

x x x

Dore je vnet lovec, ni pa dober strelec. Po neuspelem lovu je zato stopil po zajca v trgovino. Žena je žival pogledala, pa rekla: — Prihodnji teden zajca lahko nabavim jaz, ti pa ustrelj kakšno zelje!

Sedem novih delovodij

Bilo je pred leti, ko se je skupina v tozdu Vzdrževanje odločila za izpopolnjevanje znanja ob delu.

Najprej se je začelo v TGA. Izobraževalni center je organiziral VKV tečaj za strojnike in električarje in vpisalo se jih je nekaj več kot trideset, ki so vestno prihajali na predavanja in skoraj vsi ta tečaj tudi končali. Takoj za tem pa se je skupina električarjev — bili so to Anton Orter, Hinko Dasko, Stjepan Kresonja, Milan Vinkler, Jurica Škarja, Franc Gregorec in Ivan Vincetič, odločila, da se vpiše na delovodsko šolo elektro stroke v Mariboru. Del izpitov, ki so jih opravili v VKV tečaju so jim priznali, ugodno pa je bilo tudi to, da so predavanja poslušali v našem izobraževalnem centru, kamor so prihajali predavatelji iz Maribora, del predmetov pa so predavali naši.

Predavanja so poslušali leto dni in sproti opravljali izpite, ob koncu pa jih je čakala matura. Trem, ki so imeli odličen uspeh, je ni bilo potrebno delati.

»Precej živcev nam je pobralo«, pove Orter. »Trpela je družina, in če sem odkrit, tudi služba. Včasih smo bili več v šoli (v mislih, seve) kot pa pri delu. Toda šlo je in pri delu ni bilo nobenih zastojev in tudi sodelavci niso nergali, čeprav so morali včasih poprijeti za naše delo«.

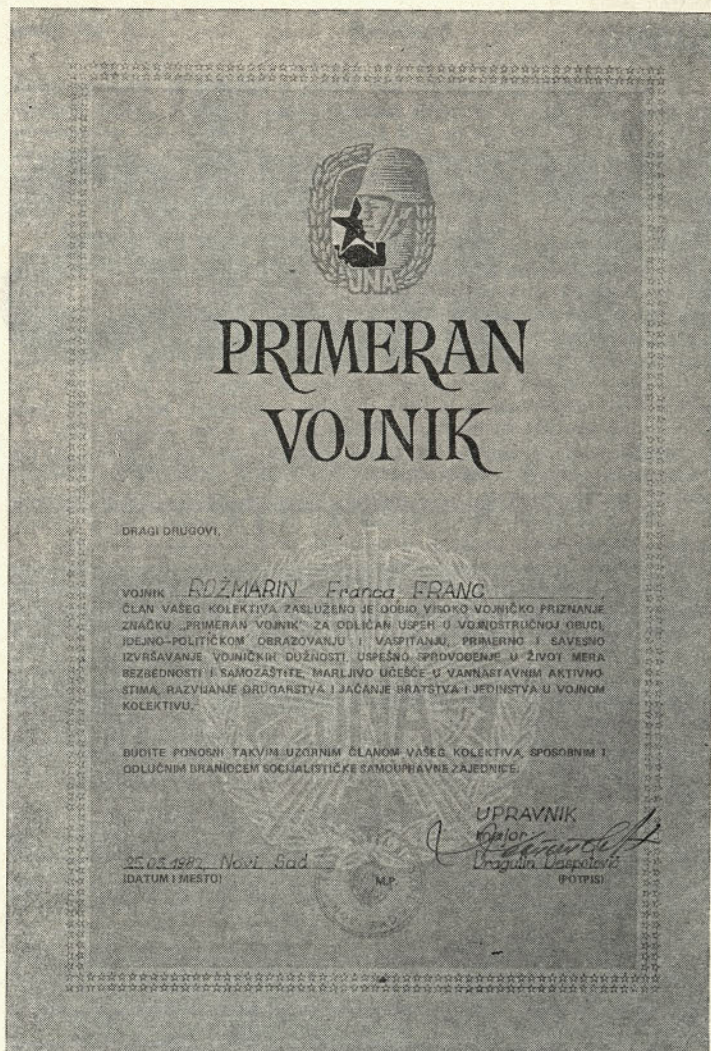
Moram reči, da smo hvaležni vsem, ki so nam omogočili šolanje (vodstvu tozda, samouprav-

nim organom, pa tudi sodelavcem). Prepričani smo, govorim v imenu skupine, da denar, ki je bil naložen v znanje, ni bil zastonj, ampak zelo naložen. Če se enkrat odločiš za izpopolnjevanje ob delu in res študiraš zato, da bi pridobljeno znanje kasneje tudi koristno uporabljal, potem nam res ne sme biti žal časa, delovni organizaciji pa ne sredstev, ki jih vložijo v izobraževanje.

Prepričan sem, da je tak način študija idealen. Vem, da v redni šoli dobiš dobro teoretično znanje, toda praksi si čisto izgubljen. Težko je začeti samostojno delati, ko prideš iz šolskih klopi. Mi pa smo imeli idealno povezavo s prakso. Kolikokrat se je zgodilo, da smo kak problem, ki se je pojavil ob delu, še isto popoldne rešili skupaj s predavateljem.«

Z načinom študija so bili zadovoljni, s predavatelji prav tako. Pomembno je omeniti tudi prijateljstvo, ki se je utrjevalo med študijem in je ostalo tudi zdaj, ko je »šole« konec. »Odnosi med nami so bili enkratni«, pove Orter. »Neverjetno je, kako so nas problemi zblíževali!«

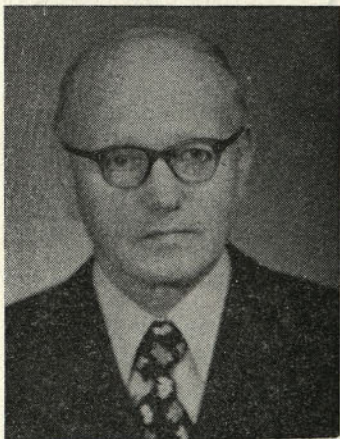
In kam po maturi, ki jim je prinesla naziv delovodja elektro stroke? Moj sogovornik se je le nasmehnil in dejal, da upanje pač mora biti in morda se bo našlo tudi zanje kakšno primerno delovno mesto, do takrat pa bodo opravljali dela, ki so jih doslej. V.P.

Naš delavec Franc Rožmarin, pomočnik livarja sive litine je v Novem Sadu, kjer služi vojaški rok, prejel visoko odlikovanje.

Iskreno mu čestitamo!

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega draga

ALOJZA JERNEJŠKA
upokojenca TGA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znanem in sosedom, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje.

Posebna hvala govorniku za tolažilne besede in moškemu pevskega zboru TGA za odpete žalostinke.

Zalujoči vsi njegovi

ZAHVALA

Ob mnogo prerani izgubi našega dobrega očeta

Stanka BOGME

se najiskrenejše zahvaljujem vsem sodelavcem in prijateljem, še posebno pa Antonu Peršuhu in Ivanu Ivančiču za darovani venec. Hvala vsem, ki ste ga imeli radi in ga spremljali na zadnji poti.

sin Viktor

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi našega nadvse dobrega očeta

Stanka BOGME

se zahvaljujem vsem svojim sodelavcem tretje izmene in znanem, ki so darovali cvetje in nam v najtežjih trenutkih stali ob strani. Še posebno se zahvaljujem Jožetu Hrzenjaku in Mirku Štumbergerju za darovani venec.

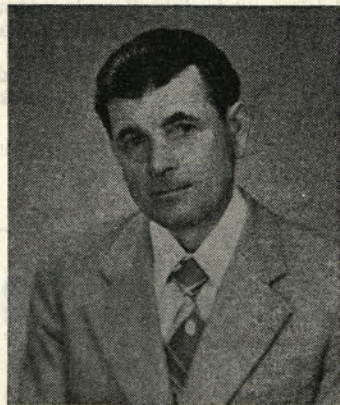
sin Stanko

Hvala sodelavcu

Aprila je odšel v pokoj Franc Gajšt. Napolnil je štirideset let delovne dobe in se poslovil od nas. Bil je zelo dober delavec in tovariš. Nobeno delo mu ni bilo pretežko in nikoli mu ni zmanjkalo dobre volje, zato smo ga imeli vsi radi.

V imenu vseh sodelavcev — zidarjev iz gradbene skupine, se mu lepo zahvaljujem za pogostitev, na katero nas je povabil 19. marca v gostilno Čančar. Imeli smo se zelo lepo, obujali smo spomine in hudo nam je bilo, ko smo se morali raziti. Želimo mu veliko zdravih in zadovoljnih let ter sreče v krogu svoje družine.

V imenu vseh sodelavcev
Franc Vajsbaher

Upokojenec Franc Gajšt

ZAHVALA IZ CSUI PTUJ

Ob zaključku šolskega leta bi se vam radi zahvalili za učinkovito sodelovanje pri izvedbi naravoslovnih dni, opravljanju proizvodnega dela, organizaciji strokovnih ekskurzij in za vse oblike pomoči, ki ste nam jo nudili pri izvajanju vzgojnoizobraževalnih programov. S tem ste veliko pripomogli k uresničevanju učno-

vzgojnih smotrov, da bi izoblikovali svobodne, odgovorne, ustvarjalne, vsestransko razvite osebnosti v socialistični samoupravni družbi.

Upamo, da bomo tudi v prihodnje dobro sodelovali in vas tovariško pozdravljamo.

Ravnateljica:
Meta Puklavac

Naša muca

*Naša muca potepuška,
naša muca je lenuška;
vsak dan se potepa
in misli, da je lepa.*

*Čaka jo že miška mala,
da bi z njo se poigrala.
V sobi jo že mleko čaka,
muca pa domov koraka.*

MATEJA SELINŠEK, 4. b

Prijateljske vezi sežejo v Skopje

Prijateljstvo. To je najlepša beseda, ki jo človek lahko spregovori. To je beseda, prežeta z veseljem in srečo, beseda, ki pove vse. Če človek ve, kaj je prijateljstvo, se mu življenje ne zdi več tako težko in vse težave premaguje z mislijo, da je prijateljstvo nekaj, na kar se lahko v vsakem trenutku opre. Da, če imaš prijatelja, premagaš vse težave.

Zato sem bila zelo vesela, ko sem bila izbrana, da pojdem na Srečanje prijateljstva v Skopje.

Teško sem čakala na dan, ko smo se z letalom odpeljali v Skopje. Po prirčnem sprejemu smo odšli na dom učencev, pri katerih smo stanovali. Učenka Monika me je seznanila s svojimi starši in bratoma. Naslednji dan me je predstavila še svojim prijateljem. Mnogo vsa se pogovarjali in počasi sva se druga z drugo zblížali. Vse bolj sem se spoprijateljila z njenimi prijatelji in življenje v Skopju je postalo prekratko, saj sem si komaj utegnila malce ogledati mesto in hrib nad njim, ki se imenuje Vodno, in že je bilo treba domov.

Na dan slovesa se nikakor nismo mogli posloviti. Oči so se neprestano ozirale nazaj — k prijateljem. Vendar morali smo se posloviti, obljubili pa smo si, da ne za dolgo. Dopisovali si bomo, pričakovali pa jih bomo tudi pri nas na Srečanju prijateljstva v Kidričevem.

Čez leta, ko bomo odrasli, bomo morda na podrobnosti srečanja v Skopju pozabili. Vendar bistva ne! Po svetu bomo hodili z zanosom: v Skopju imamo prijatelje!

ALENKA ČELAN, 6 a
OŠ Boris Kidrič Kidričevo

Moja mamica

Moja mamica je mlada. Po postavi je majhna in hodi ponavadi nekoliko počasneje.

Po poklicu je delavka. Dela v Ptuj v tovarni Agis. Dela razne dele za avtomobile. Ko pride domov je utrujena, za to ji rada pomagam. Kadar sem pridna me pohvali, ko pa sem poredna, pa me tudi okrega. Mamica me ima rada in skrbi, da smo vedno čisti. Kadar zbolim ima zame posebno skrb, da mi daje zdravila in mi kuha čaj. Kadar pa zbolí ona, sem ji v veliko pomoč. Oba z očkom se trudiva, da ozdravi.

Mamico imam zelo rada. Trudim se, da ji pri vsem pomagam.

BETKA DREVENŠEK 4. b

Andreju Topleku v spomin

6 avgusta mineva leto dni odkar nas je v 57. letu starosti, po kratkotrajni, toda zahrbtni bolezní zapustil naš dolgoletni in priljubljeni član ter poveljnik gasilskega društva TGA Andrej Toplek.

Pokojni Andrej je bil rojen v medjimurski vasi Podturen pri Čakovcu leta 1923. Že kot mlad fant se je leta 1943 vključil v NOB in se bojeval proti okupatorju v raznih odredih in brigadah, za kar je prejel vojaška priznanja in odlikovanja. V gasilsko organizacijo se je vključil leta 1947 in bil ustanovitelj IGD TGA »Boris Kidrič« Kidričevo in dolgo let poveljnik gasilskega društva. Odkar obstaja civilna zaščita je kot član štaba CZ povezoval društvo in gasilske enote civilne zaščite v KS Kidričevo. Bil je mentor številnim ge-

neracijam tekmovalnih desetih, republiški sodnik, član operativnega štaba občinske gasilske zveze Ptuj, član ZK, predsednik sindikata, skratka družbeno politično zelo aktiven delavec. Dokaz njegove prizadevnosti je tudi zlasti znak, ki ga je prejel 1980. leta. Dokaz njegove priljubljenosti med gasilskimi vrstami, je prav gotovo tudi 24 gasilskih društev z dvaindvajsetimi gasilskimi praporji, ki so ga spremljali ob slovesu.

Mnogo je storil za razvoj gasilskega društva v TGA Kidričevo in gasilstva na širšem območju. Kot prizadevnega člana gasilskega društva in poveljnika ga pogrešamo v naših vrstah. Za vse storjeno smo mu globoko hvaležni.

Gasilci TGA Kidričevo

Slovo

Je še kaj bolj žalostnega, kot slovo z nekom, ki smo ga imeli resnično radi? Je res mogoče zadržati solze, ko se z nekom poslovljamo za vedno? Ne, nič ni bolj žalostnega kot stisk rok, prepotenih od pričakovanja, kdaj bo napočil tisti trenutek slovesa. Trenutek slovesa pa je napočil zdaj. Zdaj je čas, ke se bomo vsem, ki so osem let skrbeli zanas, zahvalili za njihov trud. Nudili so nam drugi dom, lepe trenutke, ki jih bomo vedno nosili v svojih srcih, se jih radi spominjali in jih pripovedovali drugim.

Majhni, radovedni prvošolčki smo s torbicami na ramah prikoralili skozi vrata avle, se norčevali iz neizkušenih začetnikov v drugem razredu in tretjem, se pripravljali na nove predmete v četrtem in petem ter se v šestem razredu že počutili velike. Sedmi je pomenil za nas nekaj veličastnega, osmi pa — le kaj nam je pomenil osmi razred? Veseli smo počitnic, ko se ni treba učiti in skrbeti, kako bo jutri, strah nas je vstopa v novo — srednjo šolo, hudo nam je za vsako stvarjo, ki je bila prisotna z nami v teh osmih letih.

Naučili smo se veliko. Ne samo pisanja, računanja in branja, ne samo zemljepisa, družbe in narave, ne samo glasbe in zgodovine. Naučili smo ljubiti nekaj, kar moraš resnično ljubiti. Ljubiti nekoga, za katerega si menil, da ga neimaš rad, da ti je odveč, pa je vendar ostal v tvojem srcu prostor, v katerem je bila njegova podoba.

Vsem nam je hudo, ker se bomo morali posloviti, iti vsak drugam. Vendar, pozabili se ne bomo! Slike in risbe iz spominjskih knjig nas bodo spominjale na vas, dragi tovariši učitelji in vsi ostali, ki ste nam pomenili drugi dom. Morda bodo solze dovolj, ko bomo obupani od žalosti na osnovno šolo, šolo v kateri smo vsi prijatelji, ne glede na to, če smo učenci, ali zaposleni. V srednjih šolah pa se ne bo nihče zmenil za nas, zanje bomo samo številka v dnevniku, samo predmet, pri katerem je treba od časa do časa preveriti znanje. Ne, nikjer, prav nikjer nam ne bo tako lepo, kot nam je bilo tukaj, v osnovni šoli. Samo tisti najlepši trenutki bodo ostali pri nas, v naših srcih.

Ni besed, s katerimi bi se lahko zahvalili vsem, ki ste nas vodili in uvajali v življenje, pa tudi besed, s katerimi bi povedali, kako zelo hudo nam je, kako se kesamo, ker smo vam tolikokrat povzročili neveselost, ni. Pa vendar, so. Ti dve besedi, ki prazni ne pomenita ničesar, lahko povesta vse, prav vse, če ju izgovorimo z glasom, ki zaznamuje resničnost in iskrenost. Tukaj sta ti dve besedi.

OPROSTITE, HVALA.

MITROVIČ MAJA
O. Š. Boris Kidrič Kidričevo

Račke

*Male račke so racale,
se med sabo razigrale
in k potoku se zagnale.*

*Tam koncert so naredile
svoje može povabile.
Plesale in rajale
vse do pozne so noči.*

MARJANA TOPOLOVEC, 4. b

Dedek mi je pripovedoval o vojni

Bila sem stara kakih 6 ali 7 let. Ko je zapadel sneg, sem se ga veselila, saj sem vedela, da bom odšla z bratcem k dedku. Doma je v Halozah.

Čez dan sva se sankala in igrala na belem, mrzlem snegu. Včasih sva naredila sneženega moža in ga kepala. Kmalu naju je zabezelo v roke in brž sva odhlačala po globokem snegu proti koči. S teto in dedkom smo se zbrali ob topli peči. Dedek sj je veselo prižgal cigareto, saj je vedel, da ga bomo z veseljem poslušali, ko bo pripovedoval, kako je bilo med narodnoosvobodilno vojno. Nekajkrat je potegnil dim, nato pa je pričel pripovedovati.

»Bilo je pozimi«, ni se spomnil katerega leta se je to zgodilo, ko so Nemci vdrlí na naša tla. Tudi v Halozah so Nemci ropali, pobijali in pustošili. V kraju, katerega ne poznam, še niso bili Nemci. Vendar je bil med vaščani izdajalec. Seveda tega vaščani niso vedeli in ta izdajalec je poročal, kar se je dogajalo v kraju. Neke noči, ko so vaščani mirno spali, je počilo iz puške. Vsi ljudje so se brž prebudili in stekli pogledat, kaj se je zgodilo. Na snegu je ležal izdajalec in iz prsi mu je tekla izdajalska kri. Ljudje so ga pustili in odšli v svoje hiše. Naslednji dan so v vas prišli Nemci in začeli vaščane spraševati, če kdo kaj ve o tem uboju in kje se nahajajo partizani. Seveda tega ni hotel nihče od vaščanov povedati. Zato so Nemci iz neke vasi pripeljali deset talcev. Vsi so bili le v spodnjem perilu. Okupatorji so talcem dali lopate in ti so si sami kopalí grob. Ko je bil skopan, jih je čakala smrt. Vse so Nemci postrelili.« Dedek je povedal, da je bilo to grozovito. Zato si želi, da se kaj takega ne bi več zgodilo.

Tam, kjer je bilo streljanih vseh deset talcev, stoji spomenik in ob njem je cvetje. Ljudje pa prižgejo tudi svečke in se spominjajo na čase med NOB.

VESNA EMERŠIČ
OŠ Boris Kidrič Kidričevo